

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA PEDAGOGIKY

**MOŽNOSTI PŘÍPRAVY DĚTÍ Z MŠ NA NÁSTUP DO ZŠ
S ODKLADEM ŠKOLNÍ DOCHÁZKY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Končelová Lenka

Předškolní a mimoškolní pedagogika

Učitelství pro mateřské školy

Vedoucí práce: PhDr. Daniela Nováková, Ph.D.

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lenka KONČELOVÁ**
Osobní číslo: **P17B0053K**
Studijní program: **B7531 Předškolní a mimoškolní pedagogika**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Téma práce: **Možnosti přípravy dětí z MŠ na nástup do ZŠ s odkladem školní docházky**
Zadávací katedra: **Katedra pedagogiky**

Zásady pro vypracování

1. Zpracování projektu práce
 2. Sběr a analýza odborné literatury
 3. Realizace projektu práce
 4. Závěry a doporučení pro praxi
 5. Zpracování a odevzdání BP i v elektronické podobě
-

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kolektiv. Školní zralost a její diagnostika. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-319-3.
DANDOVÁ, Eva a kolektiv. Školní zralost a odklady školní docházky. Praha: Raabe, 2018. ISBN 978-80-7496-373-5.
KROPÁČKOVÁ, Jana. Budeme mít prvňáčka. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-359-8.
JUCOVIČOVÁ, Drahomíra a Hana Žáčková. Je naše dítě zralé na vstup do školy?. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4750-7.
RAABE. Diagnostika školní zralosti. Praha: Raabe, 2012. ISBN 978-80-87553-52-7.
OPRAVILOVÁ, Eva. Předškolní pedagogika. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-9086-7.
CHRÁSTKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-5326-3.
SKUTIL, Martin a kolektiv. Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.
KUTÁLKOVÁ, Dana. Jak připravit dítě do 1. třídy. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3246-6.
LAŽOVÁ, Ladislava. Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0378-0.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Daniela Nováková, Ph.D.**
Katedra pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **14. června 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. června 2020**



RNDr. Miroslav Randa, Ph.D.
děkan



Mgr. Milan Podpera, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 23. dubna 2020

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Mé poděkování patří PhDr. Daniele Novákové, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala.

Obsah

| | | |
|-------|--|----|
| 1 | SEZNAM ZKRATEK..... | 3 |
| 2 | ÚVOD:..... | 4 |
| 3 | TEORETICKÁ ČÁST..... | 6 |
| 3.1 | Školní zralost a školní připravenost | 6 |
| 3.1.1 | Důležité oblasti pro posuzování školní zralosti: | 8 |
| 3.1.2 | Děti, u kterých je vhodné zvažovat zahájení povinné školní docházky: | 9 |
| 3.1.3 | Podpora nevyzrálých či oslabených oblastí..... | 10 |
| 3.1.4 | Výchovné styly ovlivňující školní zralost | 10 |
| 3.2 | Zápis do ZŠ..... | 11 |
| 3.3 | Přípravné třídy..... | 13 |
| 3.4 | Individuální vzdělávání | 13 |
| 3.5 | Pedagogická diagnostika..... | 14 |
| 3.6 | Odklad školní docházky | 15 |
| 3.6.1 | Sociální a pracovní nezralost | 16 |
| 3.6.2 | Artikulační a jiné řečové poruchy | 18 |
| 3.7 | Plán pedagogické podpory, individuální vzdělávací plán | 19 |
| 4 | EMPIRICKÁ ČÁST..... | 20 |
| 4.1 | Případová studie/kazuistika..... | 20 |
| 4.2 | Metody studie | 21 |
| 4.3 | Cíl studie..... | 22 |
| 4.4 | Úkoly studie..... | 22 |
| 4.5 | Analýza poznatků a pedagogických dokumentů..... | 22 |
| 4.6 | Charakterizace zkoumaného dítěte a jeho prostředí výchovně-vzdělávací | 23 |
| 4.7 | Plány pedagogické podpory..... | 27 |
| 4.8 | Porovnání chlapce „A“ s chlapcem „B“ z hlediska časné nápravy a dosažení cíle..... | 45 |
| 5 | ZÁVĚR..... | 46 |
| 6 | CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ | 47 |
| 7 | POUŽITÁ LITERATURA A INFORMAČNÍ ZDROJE: | 48 |
| 8 | Seznam grafů a příloh:..... | 51 |

1 SEZNAM ZKRATEK

| | |
|----------------|--|
| ZŠ | základní škola |
| OECD | organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj |
| EU | evropská unie |
| RVP PV | rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání |
| MŠ | mateřská škola |
| PPP | pedagogicko-psychologická poradna |
| SPC | speciální pedagogické centrum |
| ČR | česká republika |
| PREDICT | diagnostický nástroj |
| ŠZ | školní zralost |
| PV | předškolní vzdělávání |
| PLPP | plán pedagogické podpory |
| IVP | individuální vzdělávací plán |
| PO | podpůrné opatření |

2 ÚVOD:

Vstup do základní školy je jedním z nejdůležitějších životních mezníků pro každého z nás.

Mně, jako učitelce smíšené třídy MŠ, je tato problematika velmi blízká. Ve své práci se každý rok setkávám s dětmi, jejichž rodiče žádají o odklad školní docházky. Považuji toto téma za zásadní. S radostí a nadšením pracuji na tom, abych získala více informací a novinek, které s touto prací souvisí. Mým hlavním cílem bude věnovat se dětem s odkladem školní docházky, zaměřit se na ně a s mojí pomocí i následným úspěšným vstupem do školy základní.

Nástup do 1. třídy je pro děti a jejich rodiče velkým a neopakovatelným krokem. Nesmí se ani uspěchat, ani moc dlouho odkládat. Je důležité posoudit školní zralost dítěte, napomáhá tomu vyšetření školní zralosti, které nám předá objektivní pohled na dítě.

O odkladu školní docházky se u dítěte začíná hovořit až v posledním roce povinného předškolního vzdělávání dle Rámcového vzdělávacího programu. Nedostatků si mohou všimnout třídní učitelky, dětský lékař či samotní rodiče. Důležitá je zde komunikace a spolupráce mezi těmito zástupci. Učitelky mateřské školy nesmějí vynášet žádné rozhodnutí, mohou jen rodičům samotný odklad doporučit a dát jim kontakty na odborná pracoviště.

Téma odklad školní docházky je v dnešní době každému známé. Začíná se stávat jakýmsi trendem a přirozeností. A proto se nabízí otázka: „Je nezbytný pro dítě nebo se jedná jen o pohodlnost rodičů?“. I přes tohle všechno se může najít jedinec, který do ZŠ nastoupí, a je vrácen zpět do mateřské školy, jelikož nezvládá nároky 1. třídy a nestačí jim.

S novelou školského zákona provedenou zákonem č.178/2016 Sb. se stalo od 1. ledna 2017, poslední rok před nástupem do základní školy, předškolní vzdělávání povinné. Tím se stále velký podíl dětí, které žádají o odklad školní docházky a dostávají ho, nemění.

„Podíl dětí s odloženou školní docházkou je v České republice poměrně vysoký, přibližuje se stále – zejména v některých lokalitách – téměř k 20 % populačního ročníku. Jsme atypickou zemí – ve většině zemí OECD a EU odklad povinné školní docházky není možný a děti v určitém věku nastupují do školy.“ (Dandová, str. 125)

Vše je na rodičích dítěte, zda rozhodnou, že dítě nastoupí do ZŠ, či mu prodlouží tak řečené „bezstarostné dětství her“.

Rodiče by se při přemýšlení nad odkladem školní docházky u svého dítěte měli domluvit s jeho třídní učitelkou v MŠ, která jim jistě ráda poradí mnoho možností a odborných pracovišť k vyřešení nastávající situace.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Školní zralost a školní připravenost

Jsou to dvě překrývající se témata, která mají něco společného i odlišného. Školní připravenost je brána v souvislosti s výchovou a vlivem vnějšího prostředí, které jsou důležitým činitelem pro vývoj předškoláka, v podstatě zahrnuje kompetence uvedené v RVP PV.

S názvem školní zralost se shoduje i pojem **školní nezralost**. Nezralost mnoho lidí bere jako nevyzrálost dítěte na vstup do školy a odkladem školní docházky má dítě rok navíc, aby tzv. dozrálo automaticky. To není bohužel pravda a dítě v období odkladu potřebuje své zrání doplnit o rozvíjející podněty ze strany rodiny i mateřské školy. S tím napomáhá zpráva z pedagogicko-psychologické poradny, která doporučuje následnou práci s dítětem.

1

„Školní nezralost rodičů“ - rodiče nejsou připraveni společně přijmout nové povinnosti. Myslí si, že pokud bude dítě starší, bude to o to jednodušší, nebo se o své dítě bojí, jak tuto změnu zvládne.²

V Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání jsou velmi dobře formulovány **základní principy předškolního vzdělávání** s ohledem na specifika dětí předškolního věku a při respektování tzv. individuálního přístupu:

- akceptovat přirozená vývojová specifika dětí předškolního věku a důsledně je promítat do obsahu, forem a metod jejich vzdělávání
- umožňovat rozvoj a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb
- zaměřit se na vytváření základů klíčových kompetencí dosažitelných v etapě předškolního vzdělávání
- vytvářet předpoklady pro pokračování ve vzdělávání tím, že za všech okolností budou maximálně podporovány individuální rozvojové možnosti dětí a umožňováno

¹ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, Eva DANDOVÁ, Jana KRATOCHVÍLOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Zora SYSLOVÁ a Lenka ŠULOVÁ. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: Raabe, 2017. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-319-3. Str. 11-12

² BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9. Str. 7

tak každému dítěti dospět v době, kdy opouští mateřskou školu, k optimální úrovni osobního rozvoje a učení, respektive k takové úrovni, která je pro dítě individuálně dosažitelná

- na základě dlouhodobého a každodenního styku s dítětem i jeho rodiči může předškolní vzdělávání plnit i úkol diagnostický, zejména ve vztahu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami

Děti stejného věku se mohou více či méně lišit ve fyzické vyspělosti, v kognitivních předpokladech, obecně ve zralosti (přípravenosti) pro zahájení školní docházky.

Zajímavé je, že nároky na děti jsou stejné bez ohledu na jejich odlišný věk, předpoklady a různé prostředí v rodině -podpora, kvalita přípravy, atd. Zralé dítě s oporou v rodině nároky základní školy zvládá přiměřeně, ale může se stát, že u některých dětí (nezralých) se za nějakou dobu objeví příznaky maladaptace. Mezi projevy MALADAPTACE patří: obtíže s přizpůsobením se nové autoritě, neudrží pozornost, nestačí tempu probírané látky, nastává duševní nerovnováha (neklidné, úzkostné, plačtivé), ztratí motivaci, nechce chodit do školy, mohou se projevit tiky, špatně spí, bolesti hlavy a břicha, zvracení.³

Goleman (1997) v knize emoční inteligence uvádí, že **přípravenost dítěte pro školní docházku závisí na nejzákladnější ze všech znalostí – na znalosti, jak se učit**; vyjmenovává sedm nejdůležitějších aspektů této schopnosti:

- **Sebevědomí.** Dítě by mělo mít pocit, že plně kontroluje a dokáže zvládnout svoje pohyby, chování i okolní svět.
- **Zvědavost.** Pocit, že je dobré a zajímavé dovídat se nové věci.
- **Schopnost jednat s určitým cílem.**
- **Sebeovládání.** Schopnost přizpůsobovat se a ovládat vlastní chování způsobem odpovídajícím věku; smysl pro vnitřní sebekontrolu.
- **Schopnost pracovat s ostatními.** Tato schopnost je postavena na tom, jak dítě dokáže být chápáno ostatními a zároveň ostatním rozumět.
- **Schopnost komunikovat.** Přání a schopnost si prostřednictvím slov vyměňovat myšlenky, pocity a představy.

³ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9. Str. 1

- **Schopnost spolupracovat** a nalézt při společné činnosti rovnováhu mezi vlastními potřebami a potřebami ostatních⁴

3.1.1 Důležité oblasti pro posuzování školní zralosti:

- Tělesný vývoj a zdravotní stav

Tato oblast je převážně v kompetenci praktického či odborného lékaře. Lékař dává podnět k dalšímu následnému odbornému vyšetření. Tělesná vyspělost nesmí být hlavním ukazatelem školní zralosti. Je důležité ji brát v úvahu, jelikož může způsobit snadnější unavitelnost a být nevýhodou v kolektivu. Častá nemocnost je velká komplikace v nástupu do školní docházky. Dítěti je překážkou v adaptaci na nové prostředí, v navazování nových kamarádských vztahů.

Filipínská míra – orientační test – dítě si při zralosti sáhne rukou přes protější ucho.

- Poznávací funkce

Odklad školní docházky se doporučuje dětem, jejichž kognitivní schopnosti dozrávají pomaleji nebo které výrazněji zaostávají ve vývoji – důležitá následná péče. Pokud je nezralá jen jedna z oblastí, je důležité dítě motivovat k podporujícím činnostem, rozvíjet danou oblast – rozhodnutí o zahájení povinné školní docházky závisí na míře posouzení nezralosti i na jiných faktorech (trpělivost dítěte, vynaložení úsilí, soustředění, reakce na úspěch).

Do této skupiny patří následující schopnosti:

vizuomotorika, grafomotorika – prolínají se celým vývojem dítěte každý den; umožňují poznávat svět, hrát si, osamostatňovat se; je to totiž podmínka a podklad pro psaní; důležitý je správný „špetkovitý“ úchop a postavení ruky; není důležitá lateralita ruky,

řeč – dítě projevuje, sděluje to, co myslí; řeč je prolnta s myšlením; důležitá pro postavení a soužití v kolektivu; období pro řeč mezi šestým a sedmým rokem zásadní; nenechávat dítě nadměru vysedávat u elektrotechniky,

⁴ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9. Str. 2

sluchové vnímání – v brzkém věku zásadní význam pro vývoj řeči; mohou nastat problémy se psaním, čtením, zapamatováním si; rozvoj při naslouchání čteným pohádkám, vyprávěným příběhům, písničkám a jiné,

zrakové vnímání – nezastupitelné pro poznávání světa; zrakem je přijímáno nejvíce informací; ovlivňuje řeč, prostorovou orientaci, základní matematické představy; ve škole pak pozorování písmen, číslic, rozeznávání a pojmenování barev a jejich odstínů; rozvoj – pexeso, stíny, stavba,

vnímání prostoru – pro orientaci v prostředí, pro osvojení si pohybových a sebeobslužných dovedností, grafomotoriky, školních dovedností; ovlivňuje čtení, psaní, matematiku, geometrii, orientaci v mapě, notový zápis,

vnímání času – důležité pro uvědomování časové posloupnosti; orientace v základních činnostech dle určité doby; důležité mít ustálený režim dne,

základní matematické představy – je to dlouhodobý proces; začínáme porovnáváním, tříděním podle druhu, barvy, velikosti a další; nejprve pracovat s předměty a poté s obrázky; pro předškolní dítě je základní množství do 6.

- **Práceschopnost**

Dítě potřebuje mít o učení zájem, chuť poznávat. Stejně důležitá je záměrná koncentrace pozornosti na danou činnost, přiměřený smysl pro povinnost, zodpovědnost, uvědomovat si, že je třeba úkol dokončit. Kvality pozornosti – intenzita, stálost, vytrvalost, odolnost vůči rušivým vlivům.

- **Osobnost**

Na tuto oblast jsou velké nároky, z části emocionální i sociální. V tomto ohledu jsou mezi dětmi velké rozdíly. Na jednu stranu je jedno dítě usměvavé, zvědavé, má vyrovnané emoce a na druhou stranu je druhé dítě bojácné, plačtivé, bez sebevědomí až agresivní. Patří sem i sociální vyspělost. Dítě by mělo zvládnout základní pravidla slušného chování. Základ na správný předpoklad chování k životu bez rodičů se staví již od narození.⁵

3.1.2 Děti, u kterých je vhodné zvažovat zahájení povinné školní docházky:

- děti zdravotně oslabené,

⁵ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9. Str. 2-6

- děti s výrazným opožděním kognitivního vývoje,
- děti s pomalejším nebo nerovnoměrným kognitivním vývojem,
- děti s výraznější nezralostí v některé z dílčích oblastí kognitivního vývoje,
- děti nezralé v oblasti práceschopnosti,
- děti nezralé v oblasti emocionálně-sociální.

ZRALÉ dítě je vhodné zapojit do zahájení povinné školní docházky. Dítě NEZRALÉ je vhodné zařadit do povinné školní docházky až po odložení.⁶

3.1.3 Podpora nevyzrálých či oslabených oblastí

- rodina
- MŠ formou individuálního výchovně-vzdělávacího plánu
- předškolní příprava v MŠ
- edukativně-stimulační skupina pro dítě s rodičem v PPP, v MŠ, v ZŠ
- individuální speciálně-pedagogická péče v PPP či v SPC
- přípravný ročník při ZŠ či ZŠ speciální⁷

3.1.4 Výchovné styly ovlivňující školní zralost

Výchovný styl je způsob, jak dítěti projevují rodiče svou lásku a přízeň, ale také to, jak ho omezují, pokud překračují stanovená pravidla. Jde nejen o pravidla uvnitř rodiny, ale také pravidla vnější.⁸

Každá rodina má svůj specifický výchovný styl a tyto styly z velkých faktorů rozřazujeme do 4 základních výchovných stylů.

- Permisivní styl výchovy

Rodiče projevují dítěti lásku, jsou vnímaví k potřebám dítěte. Avšak požadavek na chování i s nároky na dítě je nízký. Rodič je nepředvídatelný.

⁶ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9. Str. 2-7

⁷ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9. Str. 7

⁸ OTEVŘELOVÁ, Hana. *Školní zralost a připravenost*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1092-4. Str. 23

Dítě bude zmatené, bude si dělat, co chce, odmítá pravidla, má málo sebevědomí. Pozornost má roztříštěnou a jeho výkon je nižší, vše mu bude trvat dlouho. Ve skupině vrstevníků bude nejisté.

- Autoritářský styl výchovy

Rodiče jsou nepřiměřeně přísní a náročnější. Dítě je zde podřízené a není prostor na diskusi.

Dítě se nemůže samostatně rozhodovat. Dítě je závislé na pochvale, bez sebeúcty, plné zlosti, úzkosti a agrese.

- Zanedbávající styl výchovy

Rodiče nevyžadují po dítěti žádné nároky, neprojevují lásku. Dítěti nedávají řád, nedohlíží na chování. Působí odmítavě vůči dítěti a jeho výchově.

Dítě se projevuje asociálně – náladové, nezvládá komunikovat, citové raněné, schované do sebe, bez sebevědomí.

- Demokratický styl výchovy (nejvhodnější)

Rodiče plně projevují dítěti lásku, vnímají jeho potřeby. Chování dítěte usměrňují a nepoužívají nevhodné tresty. Tento styl výchovy je náročnější na chování, ale otevřený nápadům a názorům.

Dítě má prostor k samostatné činnosti, je zodpovědné, spolupracuje, je přátelské, sebevědomé, trpělivé a motivované k výkonu.⁹

„Všechny šťastné rodiny jsou si navzájem podobné, každá nešťastná rodina je nešťastná svým způsobem.“ Lev Nikolajevič Tolstoj

3.2 Zápis do ZŠ

Zápisem proces vstupu do první třídy nezačíná, ani nekončí.¹⁰

Zápis je pro dítě jako otevření brány do základní školy a uzavření brány školy mateřské. Ve většině případů jde o první seznámení s pedagogy školy a jejím prostředím. Dítě si tímto krokem vytváří představu o škole a tím ovlivňuje ono těšení se do 1. třídy. Nejen pro

⁹ OTEVŘELOVÁ, Hana. *Školní zralost a připravenost*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1092-4. Str. 22-25

¹⁰ DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. *Školní zralost*. ISBN 978-80-7496-373-5. Str. 46

dítě, ale i pro rodiče, pedagogy mateřské školy a pedagogy základní školy plní mnoho důležitých funkcí:

- legislativní úkon (zákon č. 49/2009 Sb.)
- diagnostika dítěte ze strany školy
- informace pro rodiče a okolí, co je od dítěte očekáváno za dovednosti a vědomosti

K povinné školní docházce přihlašují dítě rodiče či zákonný zástupce. Není to povinnost MŠ a ani ZŠ. K zápisu se rodič s dítětem dostavuje osobně. Dostaví se dítě, které dovrší do 31. 8. daného roku šesti let.

Zákonný zástupce přihlašuje dítě k zápisu v období daném zákonem od 15. ledna do 15. února kalendářního roku, v němž má dítě začít chodit do školy.

Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. Podle platné legislativy povoluje odklad školní docházky o jeden školní rok ředitel školy, pokud dítě není tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte. Žádost musí být doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení nebo odborného lékaře.¹¹

K zápisu se dostavíme do tzv. spádové školy, jak je stanoveno ve školském zákoně. Je to ta škola, která je určena obcí podle místa trvalého pobytu dítěte. Novela školského zákona od 1. 5. 2015 stanovila obecním úřadům obcí poskytnout spádové škole seznam žáků, kteří by měli přijít k zápisu.

Rodiče mají možnost si vybrat i jinou školu než spádovou. Důležité je dodržet to, že dítě zápis absolvuje jen jeden. Ředitel může odmítnout přijmout dítě do školy, kterou rodiče vybrali, má totiž povinnost přijmout přednostně děti ze spádové oblasti.

Zápisy nemusejí probíhat ve stejný termín. Ředitel ZŠ si termín určuje sám v době od 1. dubna do 30. dubna téhož roku, ve kterém budou děti nastupovat do 1. třídy.¹²

¹¹ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9. Str. 11

¹² DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-373-5. Str. 25-31

3.3 Přípravné třídy

Přípravné třídy jsou určeny pro děti se sociokulturním znevýhodněním. Cílem je optimalizovat rozvoj – rozvíjet konkrétní oblasti, ve kterých dítě vykazuje určitá oslabení a tím zvýšit jeho potencionální školní úspěšnost.

Vzdělávání je založeno na individuálním přístupu, který je ovlivněn nízkým počtem dětí (do 15). O zařazení dítěte rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení a doporučení dětského lékaře nebo klinického psychologa. Obsah vzdělávání řídí RVP PV. Vzdělávací obsah by měl být zpracován natolik volně, aby umožňoval tvorbu různých individuálních vzdělávacích plánů a učitelka mohla diferencovat v tom, nač se kdy u kterého dítěte zaměří a jaké činnosti mu nabídne.

Docházka je pro děti bezplatná a nezahrnuje se do základní školní docházky dítěte. Rok této docházky pomáhá k úspěšnému vstupu do školy. Tyto třídy jsou vedeny jako polodenní, tudíž v rozsahu 18 - 22 hodin týdně.

Učitel v přípravné třídě by měl mít citlivý a trpělivý přístup, značnou pedagogickou tvořivost. Měl by tvořit motivující a stimulující prostředí.

Je prokázáno, že čím déle se dítě účastní předškolního vzdělávání, tím má vyšší pravděpodobnost úspěchu při zahájení povinné školní docházky.¹³

3.4 Individuální vzdělávání

Rodiče dítěte, které v následujícím školním roce nastupuje k povinnému předškolnímu vzdělávání, mají buď možnost dítě přihlásit do obvodem určené mateřské školy, nebo dítě přihlásit tak, že se bude individuálně vzdělávat doma.

Má-li být dítě vzděláváno individuálně převážnou část školního roku, je zákonný zástupce povinen toto oznámení učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku.

Ředitelka mateřské školy doporučí zákonnému zástupci dítěte oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno. Oblasti vychází z RVP PV. Ověřování úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech proběhne v období mezi 3. a 4. měsícem od začátku školního roku (tzn. listopad a prosinec). Zákonný zástupce dítěte je povinen zajistit účast

¹³ ŠIKULOVÁ, Renata. Přípravné třídy. *Informatorium*. 2012, 2012(5), Str. 22 - 23

dítěte u ověření v řádném či náhradním termínu. Pokud se tak nestane, ředitelka MŠ je oprávněna ukončit individuální vzdělávání dítěte.¹⁴

3.5 Pedagogická diagnostika

Má-li být učitelka průvodcem dítěte na jeho vzdělávací cestě, pak k úspěšnému naplnění této role potřebuje mít rozvinuté zejména diagnostické dovednosti.

Chceme-li osobnost dítěte adekvátně rozvíjet, musíme ho nejprve dobře poznat – nejen individuálně, ale i v širším sociálním kontextu jeho existenčních podmínek. Správná učitelka cítí jako potřebu vykonávat z hlediska znalostí a dovedností – pedagogickou diagnostiku.

Komunikace a spolupráce s osobami, které jsou k dítěti nejbližší, je nezbytná.

V současné době můžeme představit nový diagnostický nástroj PREDICT. Jedná se o nástroj, který je určen k průběžnému zaznamenávání a vyhodnocování učebních pokroků každého dítěte v MŠ, resp. jeho klíčových kompetencí, ne dílčích prvků ŠZ a připravenosti.

Učitelka při diagnostické činnosti v praxi využívá svých teoretických znalostí – sleduje určitý cíl, postupuje podle specifických zásad a s využitím odpovídajících metod a nástrojů, uplatňuje principy pedagogické diagnostiky a získává nové poznatky a zkušenosti, které jí pomáhají uvažovat o změnách ve výchovně-vzdělávacím procesu ve prospěch rozvoje dítěte. Pedagogická činnost učitelky je tedy jednou z nejvýznamnějších komponentů edukačního procesu.

Diagnostická činnost může být záměrná a plánovaná a na druhou stranu také neplánovaná.

Klademe důraz nejen na sběr dat a shromažďování údajů o dítěti, ale zejména na hledání vhodných opatření na podporu rozvoje dětí, při kterých nám pomáhají rodiče.

Mezi metody pedagogické diagnostiky patří:

- pozorování
- rozhovor

¹⁴ DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-373-5. Str. 128

- dotazník
- kresba
- testy – Předcházíme poruchám učení (Sindelarová, 2016)
- **diagnostické portfolio**

Je to složka s výkresy a s diagnostickými údaji o dítěti. Plní významnou funkci informační, motivační, komunikační, autoregulační (rozvojovou) a diagnostickou.

Portfolio dítěte z mateřské školy může být velkým pomocníkem pro učitele 1. ročníku ZŠ.¹⁵ Je to nepovinný, ale užitečný dokument, který mapuje především pozitivní hodnocení dítěte, jeho pokroků a silných stránek. Poskytuje informaci o pracovních výsledcích dítěte, průběhu učení a vývoje za účelem jeho dalšího rozvoje.¹⁶

3.6 Odklad školní docházky

Podle znění školského zákona může mít dítě jen jeden odklad povinné školní docházky, tzn. dítě musí nastoupit povinnou školní docházku ten školní rok, ve kterém dovrší 8 let věku. Odklad povinné školní docházky je možný provést i v průběhu prvního pololetí první třídy, kdy ředitel základní školy se souhlasem zákonného zástupce odloží povinnou školní docházku za předpokladu, že je dítě nedostatečně vyspělé tělesně či duševně.

Žádost o doklad školní docházky píše rodiče dítěte a podávají ji na ředitelství základní školy při řádném datu zápisu do 1. třídy. Musí doložit dvě doporučující vyjádření: jedno od školského poradenského zařízení, a druhé buď od odborného lékaře, nebo od klinického psychologa. Lékař provede lékařskou prohlídku a napíše doporučení o odložení povinné školní docházky na základě diagnostikovaných tělesných aspektů školní zralosti. Školské poradenské zařízení se ve svém posudku vyjádří k psychosociálnímu vývoji dítěte.

O odkladu školní docházky rozhoduje podle § 37 odst. 1 školského zákona ředitel spádové školy nebo školy, kterou si rodiče dítěte zvolili. Podle zákona existuje i druhá možnost odkladu a to tzv. dodatečný odklad – uděluje se v průběhu prvního pololetí u dítěte, které je nedostatečně vyspělé z hlediska tělesného nebo duševního – tento odklad je

¹⁵ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, Eva DANDOVÁ, Jana KRATOCHVÍLOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Zora SYSLOVÁ a Lenka ŠULOVÁ. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: Raabe, 2017. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-319-3. Str. 93-130

¹⁶ Portfolio dítěte. *Informatorium*. 2015, 2015(7), Str. 12-13.

pro dítě dle psychologů a pedagogů velice traumatizující. Tato možnost se týká také dětí, které do první třídy nastoupily již po jednom odkladu.¹⁷

Prokázalo se, že chlapcům, kteří jsou narozeni především v letních měsících, bývá častěji doporučen odklad školní docházky a častěji zahajují povinnou školní docházku o rok později. Důvodem je pomalejší a nerovnoměrné psychosociální dozrávání.

Odklad školní docházky by neměl být chápán jen jako administrativní úkon, ale i jako čas pro koncentraci a stimulaci, a také jako prevence specifických poruch učení.

O dokladu školní docházky lze hovořit, pokud je dítě: nesoustředěné, neklidné, neobratné, nesamostatné, impulzivní, nepodřídí se autoritě, agresivní, špatně navazuje kontakt s vrstevníky, přecitlivělé, plačtivé, pomalé, nápadně unavitelné, nekomunikující, apatické.

Pro účinnost odkladu je důležité vytvořit podmínky pro rozvoj dítěte:

- vytvoření plánu pedagogické podpory,
- práce s dítětem především v problematických oblastech,
- kvalitní spolupráce rodičů s mateřskou školou,
- spolupráce s ostatními odborníky.

3.6.1 Sociální a pracovní nezralost

Tyto děti jsou fyzicky vyspělé, mají rozvinuté kognitivní funkce, dostatečnou slovní zásobu a mnohdy mnoho znalostí, ale přesto se jim ve škole nedaří nebo tam nejsou spokojené.

Pracovní zralost je přirozená schopnost člověka zapojit se do pracovních činností a zvládat je přiměřeně. Práci vnímat jako přirozenou a běžnou činnost, na kterou se dokáže dítě soustředit. Dítě by mělo mít o pracovní návyky zájem a mít z nich radost. Dítě by při vstupu do ZŠ mělo rozlišit hru a povinnost. Míru vynaloženého úsilí je třeba u dětí postupně zvyšovat a trénovat. Dítě by mělo na konci předškolního vzdělávání zvládat respektování určitých pravidel a limitů v pracovních aktivitách. Důležité podporovat jeho samostatnost a zodpovědnost.¹⁸

¹⁷ OTEVŘELOVÁ, Hana. *Školní zralost a připravenost*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1092-4. Str. 34-35

¹⁸ DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-373-5. Str. 68-70

Kompetence z RVP PV:

- Při zadané práci dokončí, co započalo.
- Učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat a řídit.
- Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení.¹⁹

Vhodné činnosti: (různé pracovní a výtvarné aktivity)

- skládky typu puzzle,
- skládání stavebnic dle návodu,
- péče o květiny, prostření stolu.

Sociální zralost je schopnost člověka zapojit se do běžného chodu sociálních skupin. Fungovat na základě jejich pravidel a norem, tedy vytvořit si a přijmout konkrétní sociální roli. U dítěte tedy probíhá takzvaný proces socializace. Socializace může být tudíž nezáměrná či záměrná. Pokud je dítě sociálně zralé znamená to, že zvládá úspěšně přijmout a zvládat nové sociální role v sociálním prostředí. Dítě by mělo pravidla a normy znát a dokázat je přijmout – poté je začne dodržovat.²⁰

Kompetence z RVP PV:

- Samostatně rozhoduje a o svých činnostech.
- Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů.
- Chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně.²¹

Vhodné činnosti:

- Role hospodáře – starat se o přípravy stolů na svačinu.
- Role staršího žáka mateřské školy – umět pomoci mladšímu spolužákovi.
- Role žáka základní školy – umět se přihlásit, znát své místo ve třídě, umět si připravit věci na lavici, aj.²²

¹⁹Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.[online]. Praha: MŠMT, 2017. s. 11-13 [cit. 2020-09-02]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/39793/>

²⁰DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-373-5. STR. 71-76

²¹Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.[online]. Praha: MŠMT, 2017. s.12 [cit. 2020-09-02]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/39793/>

3.6.2 Artikulační a jiné řečové poruchy

Udělení odkladu není v kompetenci klinického logopeda, ten může odborníkům či institucím dát doporučení nebo podklady k odkladu. Testy školní zralosti nejsou primárně zaměřené na řeč. Nejčastější diagnózou je dyslalie, přestože přibývají i těžší a jiné diagnózy. Dítě by mělo mít dostatečnou slovní zásobu – na dobré úrovni by měla být i pasivní slovní zásoba. Dítě by mělo hovořit ve větách se správným slovosledem. Mělo by dokázat převyprávět krátký příběh, porozumět instrukcím a správně na ně reagovat. Důležitá je také orientace se v čase a prostoru.

DYSLALIE

Pokud dítě neumí vyslovovat větší počet hlásek, pak je samozřejmě vhodné posoudit u dítěte schopnost sluchového vnímání hlásek. Pokud dítě hlásky slyší, neměl by být nástup do ZŠ problém, záleží na posouzení příslušnou institucí. Problém se může projevit tak, že dítě hlásku vůbec nevyslovuje nebo ji zaměňuje za jinou, či hlásku tvoří vadně. Reedukace hlásky probíhá v několika krocích – nejprve hlásku správně vyvodíme, poté ji začneme vyvozovat ve slabikách, dále ve slovech, pokud zvládá slova, přechází se do fixace ve větách a k upevnění hlásky v běžné řeči.

U předškolní dětí se nejvíce objevuje špatná výslovnost hlásek L, R, Ř, sykavek a hlásek D, T, N. Někdy se setkáme i s nesprávnou výslovností hlásky V a měkčení.²³

²² DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-373-5. Str. 74-76

²³ DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-373-5. Str. 87-92

3.7 Plán pedagogické podpory, individuální vzdělávací plán

Oba dokumenty jsou pomoc pro dítě s odlišnými vzdělávacími potřebami.

S tvorbou těchto dokumentů vám můžou poradit a pomoci získat informace na stránkách Národního ústavu pro vzdělávání, kde naleznete i vzorově vypsané oba formuláře.

Plán pedagogické podpory (PLPP) je podpůrné opatření (PO) 1. stupně a představuje minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání. Použije se pro žáka, u kterého je potřeba pomoc ve vzdělávání se zapojením do kolektivu. S tímto opatřením musí být seznámeni zákonní zástupci a všichni učitelé školy. Sama škola si určuje, kdo bude sestavující osobou PLPP. Tento dokument obsahuje obtíže žáka, stanovení cílů podpory, způsoby vyhodnocování naplňování plánu. Vyhodnocení probíhá nejpozději po 3 měsících od zahájení používání PLPP.²⁴

Individuální vzdělávací plán (IVP) se zpracovává pro dítě od druhého stupně PO a na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce. IVP vychází ze ŠVP. Tento dokument obsahuje údaje o druzích a stupních PO poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. IVP vyhodnocuje školské poradenské zařízení společně se školou nejméně jedenkrát ročně.²⁵

²⁴ Plán pedagogické podpory. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha, ©2011-2020 [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/plpp-digi>

²⁵ Individuální vzdělávací plán. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha, ©2011-2020 [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/plpp-digi>

4 EMPIRICKÁ ČÁST

4.1 Případová studie/kazuistika

Studie případová/ kazuistika je metoda, která je považována za heuristickou (nalézající), ilustrační i dokumentační/ověřovací. Může se dotýkat jedince či skupiny lidí a popisují se zde jednotlivé případy. Podle Hendla (2005) jde o detailní studium jednoho či několika málo případů. Předpokládá se, že důkladným prozkoumáním případu lépe pochopíme případy podobné. Charakteristické znaky studie uvádí Hitchcock a Hughes (in Cohen, Manion, Morrison, 2005):

- shromažďuje popisy jevů a jejich analýzu,
- zaměřuje se na jednotlivé účastníky nebo skupinu účastníků a snaží se porozumět událostem z jejich pohledu,
- zaznamenává chronologický průběh jevů,
- vlastní výsledky jsou relevantní pouze pro danou studii,
- výzkumník je nedílnou součástí případu,
- snahou je vytvořit obraz pestrosti daného případu pomocí sepsání výsledné zprávy.

Výhody:

- komplexnost,
- výsledky mohou být krokem k dalšímu působení na osobu či skupinu.

Nevýhody:

- výsledky nejsou obecně platné,
- výsledky jsou těžko přezkoumatelné,
- osobní zaujatost,
- náročná příprava postupu.²⁶

²⁶ SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7. Str. 108-109

4.2 Metody studie

Použití metod bylo v mojí bakalářské práci zásadní a velice důležité. Každou z metod jsem využila v jiné části práce. Všechny se prolínaly a navzájem na sebe navazovaly.

- FALZIFIKACE

Porovnávám výsledky experimentu u obou chlapců a zjišťuji, zda jsou proti ověřované hypotéze v normě, zda zvládnout dohnat vše včas a vyrovnat se dětem bez PLPP a zda chlapci úspěšně nastoupí do 1. třídy základní školy.

- ROZHOVOR

V průběhu celé případové studie probíhal rozhovor se zkoumaným dítětem během realizace úkolů, konzultace s kolegyní nad pokroky dítěte a s odbornými pracovníky při sestavení cílů plánu pedagogické podpory. Rozhovor s rodiči probíhal při sepsání rodinné anamnézy, při vyšetření školní zralosti odborným pracovníkem, při probírání oblastí ke zlepšení a při doporučování literatury k rozvoji jejich chlapce.

- POZOROVÁNÍ

Pozorování bylo dlouhodobé, přímé a standardizované. Chlapce jsem pozorovala při plnění a realizaci plánu pedagogické podpory a tyto informace zpracovala do praktické části.

- ANALÝZA DOKUMENTŮ

Pro sepsání a sestavení charakteristiky zkoumaného dítěte jsem pročetla dokumenty jako je vyjádření pedagogicko-psychologické poradny, vyjádření mateřské školy k dítěti, poznámky v osobním portfoliu dítěte a diagnostické listy obou chlapců.

- METODY GRAFICKÉ

Metoda grafická je použita při zaznamenaných výsledcích školní zralosti a při použití záznamu porovnání obou chlapců v diagnostickém nástroji PREDICT.

- EXPERIMENT

Tuto metodu jsem využila při realizaci plánu pedagogické podpory. Využila jsem materiály z naší mateřské školy a v promyšleném plánu je chlapcům sestavovala tak, aby nebyli přetížení a necítili se středem pozornosti při realizování úkolů.

- TESTY

Využila jsem jediný test a to TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI. Pro mě to byl nejvýznamnější dokument k odražení se k sepsání PLPP spolu s vyjádřením

z pedagogicko–psychologické poradny. Test školní zralosti byl realizován u obou chlapců a výsledky jsou zaznamenané v charakteristice zkoumaných dětí.

- **KAZUISTIKA**

Metoda kazuistiky byla víceméně použita při realizaci plánu pedagogické podpory u chlapce „B“ s nápravou hlasitosti projevu a upevnění sykavek a hlásky L.

4.3 Cíl studie

Podle prostudované literatury a prostudovaných zpráv od odborníků (pedagogicko-psychologická poradna, psychiatr, dětský lékař,...) stanovit postup při sepsání plánu pedagogické podpory, jeho realizaci a vyhodnocení.

4.4 Úkoly studie

- Zaměřit se na odklad školní docházky, na jeho rozsah, důvody a možnosti přípravy dítěte s odkladem školní docházky.
- Prostudovat dokumentaci dětí, na které se bude plán pedagogické podpory psát.
- Zaměřit se na možnosti přípravy těchto dvou dětí a následně je realizovat. Doložit přílohy a postupy práce s dětmi (poznatky – úspěch i neúspěch).
- Vyhodnotit studii a porovnat ji s odbornými publikacemi. Zdůvodnit vlastní názor.

4.5 Analýza poznatků a pedagogických dokumentů

Práce v praktické části bude začínat stanovením výzkumného problému se sepsáním charakteristik zkoumaných dětí. Realizace studie je vázána na sepsání PLPP a i jeho následné vyhodnocení. Závěrem porovnáme získaná data a vyvodíme prognózu k úspěšnému zakončení předškolního vzdělávání tím, že dítě zvládne zápis do 1. třídy a následný nástup do ní.

4.6 Charakterizace zkoumaného dítěte a jeho prostředí výchovně-vzdělávací

CHLAPEC „A“

Osobní anamnéza

Chlapec „A“ je narozený v březnu 2013. Těhotenství a následný porod a poporodní péče probíhala podle sdělení matky bez problémů. Chlapec „A“ má dva mladší sourozence. Od 3 let docházel do soukromého dětského centra a následně od 4 let do státní mateřské školy, ve které je nyní s odkladem školní docházky na žádost rodičů a vyšetřeních v odborných zařízeních. Chlapec je velice komunikativní, někdy až přehnaně, a tudíž nedodrží správné chování – skáče do řeči, při povídání odchází a vrací se, neudrží oční kontakt, aj. Rád si hraje společně se svými sourozenci a vyhledává spíše mladší děti.

Rodinná anamnéza

Chlapec „A“ žije v úplné rodině. Rodina je pevná, milující (někdy až přehnaně), aktivní a společenská. Oba rodiče jsou vystudovaní vysokoškoláci. Na své děti mají vysoké nároky, pokud se chlapec „A“ vychýlí ze standardu, začíná se to nadměrně řešit. Rodiče jsou důslední a pro rozvoj svého chlapce hledají všechny dostupné možnosti a doporučení. Maminka dbá o chlapcův správný rozvoj z hlediska sociálních a psychomotorických dovedností. Tatínek se zaměřuje spíše na rozumovou oblast.

Školní anamnéza

Z pohledu mateřské školy je chlapec aktivní, vnímavý, dá se lehce zaujmout. Při spontánní hře se hlasitě projevuje na celou třídu. Převažuje stereotypní hra (LEGO, Duplo, figurky dinosaurů) převážně s bratrem nebo sám. Někdy si povídá sám pro sebe. Při řízených činnostech se zapojuje, nebojí se přihlásit a odpovědět. Paměť výborná. Pozornost je roztěkaná, podle toho, jak ho činnost baví. Projevy radosti a smutku jsou hlučné a přehnané, někdy se projevují výbuchy zlosti. Při divadelním představením je soustředěný jen malou chvíli, následně se začíná točit, kroutit a sledovat něco jiného (např. létající vlaštovky za oknem). Chlapec „A“ je slabší v hrubé motorice a grafomotorice. Přetrvává špatný úchop tužky. Vývoj kresby neodpovídá věku dítěte, ani o kresbu nemá zájem, při vybarvování přetahuje. Zadané úkoly z pracovního sešitu nebo grafického listy plní rychle

a zvládá je. Úroveň kognitivních znalostí výborná. Sebeobsluha je dobrá, ale jsou maličkosti, které je potřeba zlepšit (správné držení příboru, oblékání a udržení pořádku na svém místě v šatně). Sociální vztahy jsou na dobré cestě – začíná se kamarádit s vrstevníky. S učitelkou naváže krátký oční kontakt, řekne si, co potřebuje, a nechá se držet za ruku.

Vyšetření školní zralosti - při odkladu školní docházky

Kresba podle vzoru: zvládl, úchop špatný, kostrbatý, tlak těžký (příloha č. 1)

Kresba postavy: pod úroveň věku dítěte (příloha č. 2)

Barvy: červená, žlutá, růžová, fialová, bílá, černá, hnědá, oranžová, zelená světlá, zelená tmavá, modrá světlá, modrá tmavá – všechny poznal a pojmenoval

Počty: spočítat kuličky po jedné do 15 – do 20

postřehnutí počtu do 5 jako na hrací kostce – rychlý a bezchybný

kde je víc (3-2) - určil

kde je míň (3-2) - určil

přidat – ubrat kuličku, aby bylo stejně (3-2 na 2-2 nebo na 3-3) -zvládl

čarování – ubrat z pěti – kolik se ztratilo – nepozorný, po opakování zvládl

Vytleskat rytmus a přitom slabikovat nahlas: všechna slova bez chyby

kočka, myška, ruka, žába, cinká, pec, sype, oko, ježek, dům

Opakovat říkanky: zopakoval všechny bez chyb

Princeznička na bále poztrácela korále.

Kočka s koťaty, hraje si za vraty.

Šel bouček po cestě, měl puntík na vestě.

Sova houká po lese, bojte se mě, bojte se.

Analýza slova – 1. písmeno – zvládne bez chyb

ruka, řepa, máma, dveře, auto, okno, indián, oko, ucho, Tomáš

Analýza slova – poslední písmeno – zvládne bez chyb

pes, míč, dům, váza, myš, strom

Opakování slov – bez chyb

lokomotiva, suší seno, suchá švestky, hodiny tikají, helikoptéra, tělocvična

Opakování vytleskaného rytmu (vypískaného rytmu bzučákem)

- - -, - . - , . . - , . . . - bez chyb

Poznávání shodných a rozdílných obrázků

shodné pozná správně, neshodné pozná správně

Řeč – má vytvořené a upevněné všechny hlásky

Geometrické tvary – pozná i pojmenuje všechny

Prostorová orientace – bez problémů

CHLAPEC „B“

Osobní anamnéza

Chlapec „B“ je narozený v červnu 2013. Podle sdělení rodičů probíhalo těhotenství bez komplikací. Porod proběhl spontánně a následná poporodní péče bez problémů. Chlapec začal chodit do mateřské školy ve 4 letech věku, protože se mu narodila mladší sestřička. Odklad školní zralosti byl doporučen na základě časté nemocnosti a nesprávné výslovnosti některých hlásek (sykavky, L, R a Ř). Chlapec je radostný, hravý, společenský, komunikativní i zvědavý. Rád se kamarádí.

Rodinná anamnéza

Rodina je úplná. Chlapec má mladší sestřičku. Podpora rozvoje přichází jak od rodičů, tak i prarodičů, se kterými bydlí ve dvougeneračním domě. Rodiče mají vystudované střední odborné učiliště s nástavbou. Rodina chlapce rozvíjí všestranně. Rodiče si nechají rádi poradit a nebojí se zeptat. Dochází s ním každý měsíc ke klinickému logopedovi kvůli nápravě jeho řeči a rádi přijali podporu v nápravě i ze strany mateřské školy. Rodina je aktivní, veselá, láskyplná a milující.

Školní anamnéza

Chlapec býval často nemocný, a tak dodělával úkoly doma s maminkou, ale to se teď zlepšilo a chlapec do mateřské školy dochází s obvyklou nemocností. Chlapcova hra je různorodá – vybírá si ze stavebnic, z puzzlí, kresby, hra s figurkami, hra loutkového divadla, aj. Více si hraje s chlapci, ale hře s dívkami se nevyhýbá. Má své dva velké kamarády, se kterými si často hraje. Při hře není nějak nápadný, spíše tichý projev. Paměť

má rozvinutou dostatečně. Pozornost je stálá a nenechá se ničím rušit. Rád se zapojuje do rolí při dramatizaci a nemá problém se přihlásit a odpovědět. Hrubá a jemná motorika je rozvinuta dle věku. Grafomotoriku lze ještě zlepšit – chlapec při práci s tužkou nadměrně tlačí a má nesprávný úchop tužky, čára je souvislá, nepřerušovaná. Kresba je vyvinuta – postava podprůměrná. Rád kreslí a plní různá grafomotorická cvičení. Při celistvém pohledu na obličej není vidět nějak se projevující problém s mluvidly a při zkoušení cviků mluvidel probíhá vše bez problémů. Úkoly z pracovního sešitu jsou rychle splněné a bez chyb. Nad zvláštnostmi přemýšlí a vyvozuje závěry. Kognitivní znalosti jsou na velmi dobré úrovni. Lateralita je vyhraněná, chlapec je pravák. Sebeobsluha se u chlapce zlepšila – oblékání samostatné, stolování je jen s opravováním držení vidličky. Sociální vztahy stále rozvíjí. Rád s vrstevníky komunikuje, kontakt navazuje tiše. Svoji roli ve skupině si stále hledá. K autoritě se chová s úctou a s respektem. Činností se rád účastní a s radostí a se svým názorem je přijímá.

Vyšetření školní zralosti – při odkladu školní docházky

Kresba podle vzoru: zvládl hrabičky, čtverce problém (příloha č. 3)

Kresba postavy: podprůměrná, úchop špatný, tlak těžký, (příloha č. 4)

Barvy: červená, žlutá, růžová, fialová, bílá, černá, hnědá, oranžová, zelená světlá, zelená tmavá, modrá světlá, modrá tmavá – všechny poznal a pojmenoval

Počty: spočítat kuličky po jedné do 15 – do 19

postřehnutí počtu do 5 jako na hrací kostce - bez chyb

kde je víc (3-2) - určil

kde je míň (3-2) - určil

přidat – ubrat kuličku, aby bylo stejně (3-2 na 2-2 nebo na 3-3) – s pomocí

čarování – ubrat z pěti – kolik se ztratilo 2 1 3 3 0 - problémové, nezvládl

Vytleskat rytmus a přitom slabikovat nahlas: bez chyb, problém jen se slovem sype

kočka, myška, ruka, žába, cinká, pec, sype, oko, ježek, dům

Opakovat říkanky: bez chyb, paměť výborná, výslovnost problémová

Princeznička na bále poztrácela korále.

Kočka s kořaty, hraje si za vraty.

Šel bouček po cestě, měl puntík na vestě.

Sova houká po lese, bojte se mě, bojte se.

Analýza slova – 1. písmeno – říká 1. slabiku

ruka, řepa, máma, dveře, auto, okno, indián, oko, ucho, Tomáš

Analýza slova – poslední písmeno – určí s pomocí

pes, míč, dům, váza, myš, strom

Opakování slov – bez chyb

lokomotiva, suší seno, suchá švestky, hodiny tikají, helikoptéra, tělocvična

Opakování vytleskaného rytmu (vypískaného rytmu bzučákem)

- - -, - . - , . . - , . . . - bez chyb

Poznávání shodných a rozdílných obrázků

shodné pozná správně, neshodné pozná správně

Řeč – více upevňovat sykavky a hlásku L, hlásku R a Ř není vyvozená

Geometrické tvary – pozná všechny, i pojmenuje

Prostorová orientace – bez problémů

4.7 Plány pedagogické podpory

4.7.1 chlapec „A“ – sociálně a pracovně nezralý

- zpracování PLPP

| | |
|---|--|
| Jméno a příjmení dítěte, žáka nebo studenta (dále jen „žák“) | Chlapec „A“ |
| Škola | ZŠ a MŠ Záboří |
| Ročník | MŠ předškolák |
| Důvod k přistoupení sestavení PLPP | nedostatečně rozvinuté pracovní návyky, odklad školní docházky, problematika v zaměřenosti a krátkodobosti pozornosti, |

| | |
|--|-------------------------------------|
| | horší grafomotorika |
| Datum vyhotovení | 15. 11. 2019 |
| Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni | 15.12. 2019, 15.1. 2020, 15.2. 2020 |

I. Charakteristika žáka a jeho/její obtíží

Chlapec má za sebou z PPP vyšetření školní zralosti a doporučený odklad školní docházky. Důvody odkladu jsou nerozvinuté pracovní návyky, krátkodobá pozornost a méně rozvinutá grafomotorika. Chlapec je bezproblémový, zvědavý, aktivní a lze ho lehce zaujmout zajímavou činností jako je třeba hra na klavír, básnička s pohybem i krátká dramatizace. Rád se zajímá o přírodovědné oblasti – dinosauři, ryby, plazi, o které se nadměrně zajímá a má o nich mnoho informací. Kontakt s vrstevníky je minimální, spíše komunikuje s mladšími dětmi. Jeho hra je stereotypní – hra s figurkami dinosaurů, Lego stavebnice, Duplo stavebnice a hra s molitanovými kostkami. Přetrvává špatný úchop tužky. Sociální kontakty jsou na nižší úrovni – s učitelkou začíná více navazovat oční kontakt a samovolně se přijde chytit k učitelce za ruku – což pro něj bylo dříve náročné. Kognitivní oblast je rozvinuta dobře. Hrubá a jemná motorika na nižší úrovni a od toho se odráží i horší grafomotorika – na kterou se zaměříme.

II. Stanovení cílů PLPP

1. uvolňování ruky na grafomotorických cvičeních, správný úchop, snížit tlak kresby
2. zaměřit pozornost na 10 minut
3. stříhat podle čáry, modelovat, navlékat korálky

III. Podpůrná opatření ve škole

a) Metody výuky

Zadávat chlapci drobné úkoly a vést k jejich dokončení. Zaměřit se na uvolnění ruky – prstová cvičení, grafomotorické cviky, jednotažky, práce s modelínou, práce s kinetickým pískem, pracovní činnosti, navlékání korálků, práce s papírem (vytrhávání, stříhání, mačkání, aj.). Při držení tužky hlídat i správný posed a náklon nad stůl. Nabízet různě zaměřené činnosti, ale netlačít od stereotypní hry. Vést k prosociálnímu chování a vnímat to, že není v MŠ jen on.

b) Organizace výuky

Důslednost klást na dodržování pravidel třídy v naší mateřské škole – příklady: nevykřikovat a nechat ostatní říci svůj názor a vyslechnout je, dodržovat pravidla správné konverzace, chovat se při pobytu v mateřské škole bezpečně, tak abych neublížil ostatním. Organizace se nijak jinak měnit nemusí.

c) Hodnocení žáka

Pochvala slovní i pomocí samolepky. Upozornit na nesprávné chování a vést ke změně – vysvětlit PROČ? Nečekat na vyřešení – řešit vše hned, aby chlapec věděl, kde je problém.

d) Pomůcky

Pracovní listy Jiřiny Bednářové „Zrakové vnímání“, Šimonovy pracovní listy 5 – grafomotorická cvičení, jednotažka „Cviky zábavné – jednotažky“, pracovní učebnice „Půjdu do školy“, modelíny, kinetický písek, korálky, mozaiky, provlékací dinosauři.

e) Požadavky na organizaci práce učitele/lů

Působit jednotně na chlapce, nepřetěžovat ho pracovními listy – 2-3 úkoly v adekvátním rozsahu za týden. Předávat si informace o pokrocích a nástrahách každý den přes směny. Slovně kontrolovat pozornost dítěte – otázkou.

IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy

Dodržování pravidel nastavených v MŠ i v domácím prostředí (neskákat do řeči, vyslechnout druhého, kontrola uklizeného místa, správné stolování). Vést ke správnému držení tužky a cvičit grafomotorická cvičení. Uvolňování velkých kloubů, kresba na velké archy A2.

V. Podpurná opatření jiného druhu

X

VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP Dne:

uvolňování ruky na grafomotorických cvičeních, správný úchop, snížit tlak kresby

zvládl s pomocí, důležité pokračování důslednosti při cvičení ruky 15. 12. 2019

zaměřit pozornost na 10 minut *zvládl s dopomocí* 15. 1. 2020

stříhat podle čáry, modelovat, navlékat korálky *zvládl* 15. 2. 2020

Doporučení k odbornému
vyšetření¹

x Ano Ne

x PPP SPC SVP jiné: jiné

| Role | Jméno a příjmení | Podpis a datum |
|---------------------|------------------|----------------|
| Třídní učitel | Lenka Končelová | |
| Učitel/é předmětu/ů | | |

| | | |
|-------------------------|---------------------|--|
| Pracovník ŠPP | | |
| Zákonný zástupce | maminka chlapce „A“ | |

- **realizace**

- uvolňování ruky na grafomotorických cvičeních, správný úchop, snížit tlak kresby
Chlapec dostával v průběhu realizace plánu pedagogické podpory grafomotorická cvičení nakopírovaná z knihy Šimonovy pracovní listy 5 – grafomotorická cvičení.

Tyto pracovní listy byly zaměřené na:

horní oblouk „Kapřici“ (příloha č. 5)

vlnovka „Žížala“ (příloha č. 6)

ovál „Balónek“ (příloha č. 7)

spirály „Šnek“ (příloha č. 8)

čára klikatá s hranami „Deštník“ (příloha č. 9)

jednotažka „Mašinka“ (příloha č. 10)

Chlapec byl při těchto cvičeních kontrolován ve správnosti držení tužky, která se v průběhu experimentu zlepšila a zautomatizovala. Z počátku chlapec odmítavě a s nepříjemnými pohledy a zvuky doprovázel úpravu držení tužky. Odmítal jakékoliv dotyky a moji nápomocnou ruku vždy odstrčil.

S chlapcem „A“ jsme si museli v příjemném prostředí sednout a promluvit o našem společném záměru. Vysvětlili jsme si, proč tyto úkoly děláme a jaký společný cíl tím sledujeme. Chlapec „A“ byl za tento rozhovor rád a příjemně přijal tuto skutečnost s tím, že já se budu minimálně tělesně jeho rukou dotýkat a upravovat a on se bude snažit řídit podle mých slovních instrukcí a nebude se bránit žádné pomocné technice – jako je držení papírové kuličky, nástavec na tužku (motýlek) a hra s tužkou „letadélko“.

Na oblast snížení tlaku kresby jsme využili kresbu prstem do písku, do mouky, namočeným prstem do barvy na papír, aj. Před těmito metodami jsme cvičili pohyby celého těla a prstová cvičení na zjemnění držení tužky a lehké obratnosti zápěstí.

Pohyby celého těla:

- mávání křídly jako pták s během do kruhu,
- přeskoky přes překážky s pomocným švihem rukou,

- malování ve vzduchu s pohybem v ramenním kloubu – sluníčko, osmičky, oblouky, rovné tahy ze shora dolů, zdola nahoru, vodorovně zprava doleva, zleva doprava,
- malba ve vzduchu s pohybem v loketním kloubu – viz. pohyb v ramenním kloubu,
- malba ve vzduchu s pohybem v zápěstí - viz. pohyb v ramenním kloubu,
- doplňovat překážkovou dráhou, zaměřenou na rozvoj celého těla i s rovnovážnými prvky.

Prstová cvičení:

Vařila myška

Vařila myška kašičku na zeleném rendlíčku,

Pravým ukazovákem míchejte plynule po otevřené levé dlani.
tomu dala, tomu taky, tomu míň, tomu víc.

P palcem a P ukazovákem zlehka zahýbejte postupně

L prsty od palce k prostředníčku vždy se slovem *tomu*.

Pro malého nemá nic –

P palcem a P ukazovákem hýbejte L malíčkem v rytmu slabik.
maže máslo na krajíc,

Hřbetem P ruky přejeďte tahem po L dlani i prstech, pak tahem zpět s otočeným hřbetem P ruky nahoru – *roztírání másla (4x).*
pak utíká pro brambůrky

P ukazovákem ťukejte v rytmu na prsty od palce k malíku a zpět.
až daleko do komůrky.

Spojíte postupně dvojice prstů od palců k malíkům do *stříšky*.

Ježek

Ježek, ten je ježatý

Zvedejte a sklápějte všechny prsty kromě palců v rytmu slabik.
od hlavy až po paty.

Oba palce (hlava) přitiskněte k sobě a 2x s nimi zahýbejte,
pak rozpojte malíčky (paty) a zlehka jimi 3x zaťukejte.

Mračí se a žaluje

Pokračujte dutým tleskáním dlaní se zaklesnutými prsty

(mušličky) podle metrické pulzace – 2x vlevo, 2x vpravo.

na každého, kdo tu je.

Pravým ukazovákem rytmicky rozpočítávejte publikum
podle jednotlivých slabik.

Ježku, ježku, co ti vadí?

Zvedejte a sklápějte prsty kromě palců podle označených slabik.

Že mě nikdo nepohladí!

Pravým ukazovákem pohlad'te břicha jednotlivých prstů levé
ruky od ukazováku k malíku.²⁷

- zaměřit pozornost na 10 minut

Na podporu pozornosti jsme začali s pracovními listy na kratší dobu - Pracovní listy Jiřiny Bednářové „Zrakové vnímání“. Tyto pracovní listy jsem využívala 1x týdně na různé zaměření:

hledání shodných obrazců v řadě podle vzoru (příloha č. 11)

skládání stejného čtverečku s obrázkem na stejný obrázek (příloha č. 12)

(od nejlehčích po nejtěžší)

označení jiného v řadě (příloha č. 13)

hledání dvou shodných obrázků na ploše papíru (příloha č. 14)

přeškrtnutí rámečku, kde není stejná dvojice (příloha č. 15)

V průběhu práce s těmito pracovními listy jsem podporovala pozornost různými aktivitami, které chlapce stimulovaly v jeho soustředění a zaměření se na činnost. Z počátku nebyla lehká práce ani se soustředěním na pracovní list – tuto činnost jsem podporovala přerušným rozhovorem nad daným tématem listu. Časem jsme se posunuli na vypracování pracovního listu bez přerušování s prodloužením pozornosti prohlédnutím správnosti vyplnění. Časem si i chlapec rád sám po sobě zkontroloval práci tak, aby ji odevzdával bez chyb.

Aktivity, které se děly v průběhu realizace, byly například takové, jako soustředění pozornosti na popis obrázku, hledání nesmyslů v obrázcích, pozorování divadelního představení, sledování dramatizace dětí a skupinové hry. Přijetí role meteorologa naší třídy

²⁷ JENČKOVÁ, Eva. *Prstohrátky nejen se zvířátky*. Hradec Králové: Tandem, 2016. Hudba v současné škole. ISBN 978-80-86901-35-0. Str. 11,18

– určoval počasí, vzal za své a každý den nám hlídal počasí i jeho změny během dne. Hlídal naplněné držáky na ubrousky na každém stolečku. Vedli jsme ho tímto cílem i k rozvoji pracovních návyků.

- stříhat podle čáry, modelovat, navlékat korálky

Úkoly pro tuto oblast byly realizovány při pracovních činnostech a odpoledních hrách. Se stříháním podle čáry se chlapec stále srovnává a vylepšuje se. Do činnosti je namotivován a tudíž se do ní přímo „hrne“. Někdy až tak zbrkle a přehnaně, že předbíhá ostatní, a pravidla správného chování v mateřské škole jdou stranou. Musím tedy chlapce „A“ zastavit a vysvětlit mu, co se děje a jak by se to dít mělo. Bez očního kontaktu kýve a s pohledem upřeným na činnost se přesouvá ke správnému místu u stolu.



fotografie č. 1 – vymodelovaný „Sumec pod vodou v bahně s hmatovými fousky“

Chlapec velice rád modeluje a při této činnosti je jeho pozornost velice vyrovnaná až přehnaná. Zabývá se svým výtvořem do hloubky a ke každé vymodelované sošce má svůj příběh a popis, co všechno na ní udělal. S velkým nadšením se chlubí i ostatním dětem, a pokud to někoho nezajímá, strká mu podložku s výtvořem doslova až pod nos. Na fotografii č. 1 je podle chlapcova popisu „Sumec pod vodou v bahně s hmatovými fousky“ a na druhé fotografii je jeho oblíbené téma dinosauři s názvem výtvořem „Tyranosaurus Rex“ s detailními zářezy. Posunuli jsme modelování o úroveň výše a zabývali jsme se jednotlivými detaily práce a hledali řešení, jak jich docílit. Při dosažení vyšší úrovně v modelování jsme využili modelovací hmotu na vzduchu tvrdnoucí a některé sošky si chlapec zachoval.



fotografie č. 2 – modelování dinosaura „Tyranosaurus Rex“

Chlapec „A“ při dokončené práci na fotografii č. 3 stříhal velice opatrně, a když vše vystříhl, znovu každý obrázek vzal do ruky a opravoval to, kde se mu zdálo, že je to ještě důležité zlepšit. Dal si na tom hodně záležet a pozorně a pečlivě vše kontroloval. Koordinace ruky při stříhání chvilkami probíhala nekomfortně, a když jsem mu chtěla s držetím nůžek pomoci, pomoc odmítl a sám po svém si je poupravil. Posed byl celou dobu jako „na trní“, kroutil se nejen na židli, ale i nad stolem. Ničím se nenechal rušit a svoji práci dokončil. Chyboval jen při řazení dle posloupnosti a nalepil obrázky zprava doleva i po předchozím upozornění na chybu.



fotografie č. 3 – stříhání pracovního úkolu a následné sestavení

Navlékání korálek bylo pro chlapce snadný úkol, ale v oblasti pozornosti a soustředění náročnější. Nejprve jsme začali s navlékáním větších korálek ve tvaru ovoce na silnější lanko. Ovoce si chlapec osahával a navlékal jen podle chuti, dále pak dostal kartičky s obrázky navlečených korálek a dodržoval posloupnost navlékání bez chyb. Přesunuli jsme se k práci s korálky menšími s tvary krychle, koule i s ukázaným rytmem a nakonec jsme se dostali k nejmenším korálkům ve velikosti centimetr na centimetr.

- **vyhodnocení**

Chlapec „A“ udělal při svém rozvoji velké pokroky. Jeho grafomotorika získala něco málo na jemnosti a držení tužky se z velké části napravilo, ale je stále důležitá péče v této oblasti a nadále s chlapcem cviky na uvolnění ruky dělat, jak doma, tak i v mateřské škole. Rodičům jsem doporučila vhodnou publikaci od Jiřiny Bednářové – Mezi námi pastelkami a Na návštěvě u malíře na další rozvoj a i v MŠ nadále chlapci grafomotorické cvičení kopírujeme a každodenní péči o tuto oblast zařazujeme, buď pomocí pracovních listů, prstovými cvičeními na různá témata, hrou s pěnovým míčkem či hrou s kreativní sadou Bunchems a pohyb velkých kloubů při pohybových hrách a zdravotních cvičení. Vývoj kresby se zlepšil a jak můžete vidět v příloze č. 16, kresba postavy se vyvinula a zpřesnila s detaily (5 prstů, fousy, pruhované tričko).

Druhým cílem bylo zaměřit pozornost na 10 minut. Myslím si, že tento cíl se nám podařilo splnit a chlapcova soustředěnost se zpřesnila a ukotvila. Platí stále stejné pravidlo, že pokud téma pro něj není nějak zajímavé, je pozornost slabší. Tuto část pozornosti jsme vychytali doprovodnými otázkami a úkoly na chlapce směřovanými a v praxi bylo vidět, že to fungovalo. Určené role přijal s nadšením a rád se zapojoval do všech aktivit – držení obrázku, maňáska, kontroly správnosti pohádky či her a jiné. Jeho pracovní návyky se pomocí zaměřených úkolů v MŠ i doma zlepšily a všimla jsem si, že už si lépe hlídá uklizení svého místa a složení oblečení.

Stříhání podle čáry, modelování a navlékání korálků byl pro chlapce jednodušší cíl z PLPP. Modelování je pro chlapce oblíbená činnost a zaměření se na detaily byla pro něj výzva. Zhostil se úkolu s nadšením a jeho vymodelované výtvary jsme vystavovali. Nápad s hmotou na vzduchu tvrdnoucí ho tak nadchl, že s ní pracují i doma. Stříhání podle čáry nepatří mezi chlapcovy nejoblíbenější činnosti, ale úkol vždy dokončil a kontroloval důkladně, zda nemá někde nedostřihnutý kousek. Všimla jsem si, že při odpoledních činnostech v mateřské škole chlapec „A“ k práci s nůžkami přilnul a vystříhával si dinosaury z časopisu. Při navlékání korálků se posun objevil ve zlepšení zručnosti, v rychlosti navlékání a v zaujetí pozornosti.

Ve všech oblastech zaměření jsme se s chlapcem „A“ posunuli o další úroveň, ale je nadále co zlepšovat. Zápis do 1. třídy základní školy a následný nástup vidím jako zdárný a úspěšný z hlediska jeho přípravy v MŠ i doma. S pozorností budou muset rodiče nadále

pracovat a nepolevit při každodenní přípravě a budování pracovních návyků se školou spojenými.

4.7.2 chlapec „B“ – patologie výslovnosti některých hlásek

- zpracování PLPP

| | |
|---|---|
| Jméno a příjmení dítěte, žáka nebo studenta (dále jen „žák“) | Chlapec „B“ |
| Škola | ZŠ a MŠ Záboří |
| Ročník | MŠ předškolák |
| Důvod k přistoupení sestavení PLPP | častá nemocnost, odklad školní docházky, logopedická vada – sykavky, hlásky L, R, Ř, tichý projev, špatný úchop tužky |
| Datum vyhotovení | 15. 11. 2019 |
| Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni | 15. 12. 2019, 15. 1. 2020, 15. 2. 2020 |

I. Charakteristika žáka a jeho/její obtíží

Často nemocný. S vrstevníky nemá problém komunikovat a ani si s nimi hrát. Chlapec se projevuje přiměřeně svému věku, avšak tiše. Rád se hlásí a odpovídá tiše na položené otázky. Komunikace vážne jen v nesprávném vyslovování diagnostikovaných hlásek (sykavek, L, R a Ř). Úchop tužky je nesprávný. Chlapec je vřelý a pozorný. Výborně porovnává, třídí, pozná shody a rozdíly, počet určí správně. V jazykové oblasti pozná protiklady, tvoří předložky. V prostoru se orientuje a na papíře taktéž. Aktuálně se jeho nemocnost velice zlepšila a do mateřské školy dochází pravidelně.

II. Stanovení cílů PLPP

1. Správný úchop tužky – použít pomocný materiál a techniky.
2. Hlasitější projev – hlasová cvičení
3. Dokončení a upevnění sykavek a hlásky L.

III. Podpůrná opatření ve škole

a) Metody výuky

Vést chlapce ke správnému držení tužky, a tudíž i příboru. Různými cvičeními podpořit jeho hlasový projev v hlasitější (hry na ozvěny, řvát jako lev, mluvit tiše jako myška, aj.). Dopomoc se správným zakončením a upevněním sykavek a hlásky L (logopedické pexeso, obrázky na příslušné hlásky, cvičení mluvidel se zrcadlem, logopedické hádanky a básničky). Básničky, různé obrázky a cvičení lepit do vytvořeného logopedického sešitu, který je vždy na místě žáka a rodiče si ho mohou vzít domů (na naučení básničky) a zase vrátit zpět na určené místo.

b) Organizace výuky

Zařazovat do komunikativnějších rolí při dramatizaci. Určovat mu důležité úkoly. Při logopedických chvílkách ho nenápadně více kontrolovat a být důslední na jeho správnou výslovnost. Při volných hrách dát chlapci možnost samostatně cvičit se zrcadlem, podporovat ho ve pře logopedických pexes a dávat mu obrázky na popis. Domů dávat logopedické básničky na podporu upevnění hlásek.

c) Hodnocení žáka

Podporovat slovní pochvalou při slovním projevu. Do záznamového logopedického sešitu k básničce vlepít smajlíka podle zvládnutí přednesu, či jiného úkolu v sešitu. Smajlík i na volných pracovních listech.

d) Pomůcky

Logopedické pexeso, obrázkové knihy, CD zvuky, sešit na hodnocení a úkoly, kniha

logopedické hádanky a básničky, zrcadlo, karty s cvičení mluvidel

e) Požadavky na organizaci práce učitele/lů

Vést chlapce jednotně, připravovat vždy na konkrétní týden pracovní list na danou upevňovanou hlásku. Nenutit do řeči, podporovat ho při sdělení svých myšlenek, navazovat každodenní kontakt – jak se cítí, jaké má zážitky, co pro dnešek plánuje, aj.

IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy

Pravidelně docházet ke klinickému logopedovi. Používat „motýlka“ - pomůcku na držení tužky - i doma, dbát na správné držení příboru. Spolupracovat skrze logopedický sešit a s dítětem dané úkoly plnit. Různá hlasová cvičení podporovat i doma.

V. Podpůrná opatření jiného druhu

x

VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP Dne:

| | |
|---|-------------|
| <i>s pomocí drží správně tužku</i> | 15.12. 2019 |
| <i>s pomocí se hlasitěji projevuje, nebojí se zakřičet slovo ve skupině</i> | 15.1. 2020 |
| <i>sykavky a hlásku L začíná používat v běžné řeči samostatně</i> | 15.2. 2020 |

Doporučení k odbornému vyšetření¹

x **Ano** **Ne**

x **PPP** **SPC** **SVP** **jiné: jiné**

| Role | Jméno a příjmení | Podpis a datum |
|----------------------------|---------------------|----------------|
| Třídní učitel | Lenka Končelová | |
| Učitel/é předmětu/ů | | |
| Pracovník ŠPP | | |
| Zákonný zástupce | maminka chlapce „B“ | |

- **realizace**

- správný úchop tužky – použít pomocný materiál a techniky.

Realizace tohoto cíle byla náročná, jelikož má chlapec hluboko zafixovaný špatný úchop tužky. V tomto úkolu jsem spolupracovala s rodinou a naše náprava a důslednost musela být v tomto ohledu stejná, aby si chlapec na držení tužky zvykl.

Mezi první pravidlo nápravy jsem si zařadila správnost velikosti pastelky – trojhranné pastelky JUMBO. Tužky si rodiče pořídili domů, a tudíž jsme používali společně stejné pastelky. Následně jsem se zaměřila na nácvik úchopu tužky – letadélko, pastelka leží v jamce mezi palcem a ukazovákem a pastelku podpírá jen prostředníček, palec s ukazovákem jsou křídla letadla. Dočetla jsem se také o nácviku držení tužky využitím popisu prstů – prostředníček je postýlka, na níž tužka leží, palec je peřinka a ukazovák polštářek. Chlapec při volné kresbě na začátku tužku drží správně, ale pak sklouzne ke špatnému úchopu v průběhu kreslení. Upozornění na špatné držení stylem „zase ji držíš špatně“ není vhodné a dítě se cítí špatně, jako v tomto případě, tudíž jsem se nechala poučit a používala popis „tužka spadla z postýlky“²⁸ a chlapec „B“ se necítil špatně a tužku v postýlce hlídal. Jeho držení však stále potřebovalo podporu, a tudíž jsem využila i další dva materiály.

Jako první pomocný materiál na úchop třemi prsty jsem využila tzv. motýlka – gumový nástavec na pastelku, který nepustí prsty se jen tak někam pohnout. Z počátku byl s držním problém, ale chlapec „B“ si na „motýlka“ zvykl a úchop tužky se zpřesnil.

²⁸ KUTÁLKOVÁ, Dana. *Jak připravit dítě do 1. třídy*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4856-6. Str. 120

Druhý pomocný materiál, který jsem použila, je běžně k dostání v každé domácnosti rodiny s malými dětmi, a to papír zmačkaný do kuličky. Chlapec si při této metodě srovná správnost držení tužky sám a malíkem a prsteníkem drží v dlani tuto papírovou kuličku. V této fázi musí mít držení tužky více zafixované, aby mu prsty nesklouzly a úchop se nerozhodil.

▪ hlasitější projev – hlasová cvičení

Chlapec „B“ prošel vyšetřením u foniatra a nemá diagnostikovanou žádnou poruchu či vadu. Tudíž si myslím, že hlasitost projevu je ovlivněna jen jeho nedostatečným sebevědomím. Sebevědomí jsem podporovala tak, aby se dítě nebálo říci svůj názor. V případě, že bude odpověď špatná, vždy se společně dobereme ke správné. Chlapec by se neměl bát udržet si svoji roli mezi kamarády a neustoupit při svém názoru, pokud si myslím, že je správný.

Při naší nápravě jsem si s dětmi z naší MŠ hrála s hlasem. Nikdy jsem nenutila chlapce se samostatně projevit. Začínali jsme hrou ve skupině se skupinovým projevem a až poté na hru ve skupině s projevem jedince.

Nejprve jsem používala hru „Na ozvěnu“, při které skupina dětí opakuje zvuky, slova, sousloví, říkanku a část písničky. Měnila jsem intenzitu projevu a používala hudební kontrasty – nahlas/potichu, rychle/pomalou, vysoko/nízko, s pohybem/bez pohybu a jiné. Sledovala jsem chlapce „B“ a jeho projev se s četností opakování v týdnu zvyšoval. Ke ztišení hlasu jsem zařadila hru „Na tichou poštu“ – chlapec se v této hře cítil ve své kůži a bral svoji roli pošťáka zodpovědně. Hry zvládl a mohli jsme se posunout o krok dál.

Hry jsem prolínala činnostmi spojenými s muzikoterapií z publikace od Zdeňka Šímanovského – Hry s hudbou a techniky muzikoterapie, ze které jsem si některé hry vybrala a přizpůsobila našim potřebám a možnostem.

Použila jsem hru „Ramsese“, ve které je zaměřena důležitost na výslovnost, rytmus, pohyb a hlasitost projevu. Je to hra u dětí oblíbená a nemusí být ani soutěživá, jen je důležité vést děti ke správnosti projevu a pohybu v kruhu.

Pohyby a slova:

Ram se se – ram se se – duli – duli – duli – duli – ram se se

1 2 3 1 2 3 4 4 4 4 1 2 3

Ararak ju – ararak ju – duli – duli – duli – duli – ram se se

5 6 5 6 4 4 4 4 1 2 3

- 1 – klepnete prsty obou rukou na rameno souseda vlevo
- 2 – si klepnete prsty na svou hrud'
- 3 – klepnete prsty obou rukou na rameno souseda vpravo
- 4 – děláme před sebou oběma rukama pohyb, jako když kočka škrabala na vrata
- 5 – zvedneme obě dlaně k nebi
- 6 – dáme ruce na stehna²⁹

Zaujala mě hra „Hravé zpívání“, které jsem v realizaci nápravy u chlapce „B“ využila. V této hře využijeme poznatky z hry „Na ozvěnu“, kde jsme používaly kontrasty ve slovech a souslovích a tady v této hře budeme používat kontrasty u lidových a známých písní.

Například písně: Kočka leze dírou, Pec nám spadla, Skákal pes, Holka modrooká, aj.

Způsoby předvedení zpívání: pomalu, co nejpomaleji, rychle, nejrychleji, střídavě pomalu a rychle, důležitě, nudně, udiveně, našťvaně, bez češtiny, líně, živě, výbušně, laskavě, opatrně, okouzleně a jiné. Chlapec se rád zapojoval a některé nálady v písni velice zajímavě předvedl.

▪ dokončení a upevnění sykavek a hlásky L

Chlapec „B“ dochází s diagnostikovanými logopedickými vadami ke klinickému logopedovi. Po spolupráci s klinickým logopedem jsme u s chlapcem „B“ vyvodili správně sykavky a hlásku L již v předchozím roce, a tudíž jsme pokračovali v upevnění těchto hlásek, aby se chlapci zafixovaly v běžné řeči. Použila jsem materiály, které jsou hravé a zábavné, pro upevnění našich hlásek. Mezi publikace jsem zařadila: Logopedické hádanky od Jany Havlíčkové a Ilony Eichlerové, Logopedické pexeso a obrázkové čtení od Bohdany Pávkové a Říkanek na upevnění hlásek od Jitky Tučkové.

²⁹ ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk. *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-928-6. Str. 68-69.

Publikace jsem používala různorodě a tak 2x až 3x do týdne. Prolínala jsem všechny činnosti navzájem a přizpůsobovala jsem se danému tématu a integrovanému bloku, který se v mateřské škole odehrával.

S chlapcem jsem na upevňování hlásek používala pexeso, které bylo zaměřené na konkrétní nápravu – hlásky CSZ (příloha č. 17), ČŠŽ a L (příloha č. 18). Hráli jsme spolu klasicky hru pexeso, a i když jsem s ním ze začátku hrála jen já, v průběhu realizace PLPP se připojovaly zvědavé děti a hru s chlapcem „B“ hrály ony. Pexeso jsem využívala i k jiným hrám, jako je paměťová hra na zapakování šesti obrázků, tvoření vět na vybraný obrázek či obrázky. Tvoření příběhu ze tří a více obrázků z pexesa, na slovo z pexesa vymyslet zmatenou větu a dítě ji má za úkol opravit. Skládali jsme ze správně pojmenovaných kartiček vždy nějaký obrázek (spirálu, kruh, dům, aj.). U slov je třeba využívat hlasové kontrasty. Chlapec všechny tyto hry rád přijal a vždy se těšil, se kterou novou hrou přijdu, poté hry učil ostatní děti ve třídě. Pexeso bylo velkým pomocníkem pro upevnění hlásek, ale během těchto her jsem využívala i další pomocné publikace.

Logopedické hádanky (příloha č. 19) byly obzvlášť zajímavé. S chlapcem jsem nejprve začala tím, že zkusíme uhodnout hádanku i s obrázkem. Toho se chlapec rychle chytil a při pozdějším opakování jsem již obrázky nepoužívala, abych zvýšila jeho pozornost na text a poté i na opakování a zapamatování si některých těchto hádanek. Hádanek se velice osvědčily a ráda je zařazuji i do běžných logopedických chvilek během školního roku v MŠ.

Na zlepšení pozornosti na text a utváření správného tvaru slova ve větě jsem využila obrázkové čtení (příloha č. 20). Vybírala jsem texty zprvu jednoduché (se 4 doplňujícími obrázky) a později jsem příběhy ztížila (až na 8-9 doplňujících slov). Chlapec „B“ měl nejprve s doplněním slova do textu ve správném tvaru problém a nevěděl, jak má slovo správně skloňovat, proto jsme to zkoušeli na slovech běžných v jeho řeči (například slovo tričko, kalhoty, auto, pastelka a jiné). Nakonec tento úkol pochopil a i těžší slova zvládnul správně zapojit do věty.

Pro závěrečnou podporu jsem využila říkanky (příloha č. 21) zaměřené na nápravu hlásek. Začali jsme společně obrázky odkrývat a vymýšlet příběh, který obrázky tvoří. Nakonec jsme si přeříkali uvedenou básničku a tu jsme se naučili nazpaměť.

V průběhu celé nápravy jsem doprovázela úkoly cvičením mluvidel a úvodními dechovými cvičení, které podporovaly správnou výslovnost.

- **vyhodnocení**

U chlapce „B“ byl znát velký pokrok ve všech třech nastavených cílech v PLPP. V prvním cíli jsem se o správném úchopu dočetla v mnoha publikacích a zvolila jsem pro mě zajímavé a myslím si, že i fungující metody. Metoda „letadélko“ byla zajímavá, ale nebyla tak účinná, jelikož chlapec pokaždé sklouzl ke špatnému úchopu. Metoda s „postýlkou“ byla účinnější, fungovalo napomenutí „pozor, ať tužka nepadne z postýlky“, chlapec si prsty hlídal a jeho úchop se zlepšil. Myslím si, že do zápisu do základní školy se úchop srovná a chlapec bude mít úchop zautomatizovaný.

Hlasový projev se u chlapce „B“ výrazněji projevil a všechny nastavené aktivity k tomu dopomohly. Sebevědomí chlapce se zvýšilo a nebojí se projevit ve skupinové hře, ve které se cítí jistě. Hra na kontrasty chlapce i ostatní děti zaujala a samostatný projev už nebyl překážkou. Pořád se cítí nejistě při komunikaci mezi vrstevníky, na tom pracujeme a chlapec „B“ musí cítit jistotu i v běžném komunikačním kanálu. Zjistila jsem, že když si na něco hrajeme, jeho projev je tímto neomezený, ale pokud se má vyjadřovat sám za sebe, sklouzne do tichosti. Důležité je teď zapracovat na vyšším sebevědomí v běžné řeči a při řešení běžných denních problémů. Chlapce je důležité ujišťovat ve volnosti říci svůj názor a nebát se projevu.

Podpora při upevnění hlásek byla namístě. Chlapec měl stoprocentně vyvozené sykavky a hlásku L, ale používání v běžné řeči byl problém. Po domluvě s rodiči jsme na tom zapracovali a v této chvíli hlásky používá v běžné řeči bez problému. Podpora u výslovnosti problematických hlásek ze strany rodičů a mateřské školy byla dostačující. Nejvíce chlapce bavily hry s pexesem, rozmanitost her, které se s obrázky z pexesa daly dělat, chlapce zaujaly a pokaždé se těšil na jejich obměnu. Jeho samotného to motivovalo k vytváření her z obyčejných aktivit – stavba z kostek s hodem kostkou, tvorba labyrintů z mnoha stavebnic, hádání věcí pod šátkem a jiné. Ke správné výslovnosti chybí chlapci napravit jen hlásku R a Ř. Na hlásce R začal chlapec „B“ s klinickým logopedem pracovat a vyvozování je na správné cestě, jelikož hláska L je upevněná, tudíž hláska R bude o to rychlejší. Do nástupu do první třídy nevyvozená hláska R a Ř nebude komplikací, chlapec hlásku R a následně Ř dožene. Myslím si, že do té doby, než se v základní škole budou učit písmenko R, což je ve druhé polovině první třídy, bude chlapec hlásku R ve výslovnosti ovládat.

4.8 Porovnání chlapce „A“ s chlapcem „B“ z hlediska časné nápravy a dosažení cíle

Pro porovnání chlapce „A“ a chlapce „B“ jsem si vybrala kritérium časné nápravy výzkumného problému.

Oba chlapci měli odklad školní docházky o jeden školní rok. Byl pro ně vytvořen plán pedagogické podpory, který byl následně realizován ve stejném období od 15. listopadu 2019 do 15. února 2020. Cíle byly hodnoceny po měsíci, ale tím vše nekončilo a následná práce v rozvoji dítěte v nedostačujících oblastech dále pokračuje.

Chlapec „A“ měl ve svých nedostacích malý rozvoj grafomotoriky, problém s udržením pozornosti a nerozvinuté pracovní návyky. S těmito cíli se nám podařilo pracovat a následný pokrok se ukázal ve všech třech oblastech. U chlapce „B“ byly nedostatkem špatný úchop tužky, malá hlasitost projevu a neupevnění sykavek a hlásky L. Všechny cíle se nám stejně jako u prvního chlapce úspěšně podařily zvládnout a myslím si, že pokud bude péče pokračovat, bude u chlapců vše dostatečně rozvinuto.

Z hlediska prognózy do budoucnosti a časné nápravy jsou cíle chlapců odlišné, jelikož chlapec „A“ má podle mě reálnější šanci na úspěšnost nápravy před nástupem do 1. třídy základní školy. Náprava problémů chlapce „B“ je dlouhodobější, ale ne nemožná. Hlásky R a Ř, které chlapce čekají, jsou i při pravidelné péči a cvičení propočítány minimálně na rok do upevnování. To však nebude překážkou pro vstup do základní školy a chlapec v průběhu prvního roku základní školy vše dožene.

K porovnání chlapců z hlediska vývoje všech dovedností a schopností předškolního dítěte jsem použila diagnostický nástroj PREDICT, který jsem vyplnila a výsledný graf šetření jsem použila (viz. graf č. 1). Nástroj jsem stáhla z veřejně dostupné internetové stránky: <http://www.goodstarttoschool.eu/cs/v%C3%BDstupy-projektu>.

Zápis do první třídy podle mého mínění proběhne u obou chlapců bez velkých problémů. Nervozita pravděpodobně zahraje roli v nejistotě hlasu u chlapce „A“, ale s tím si poradí a vše zvládne dokončit.

Nástup do školy a průběh prvního školního roku v ZŠ bude úspěšný pro oba z chlapců.

5 ZÁVĚR

Výzkumným problémem mojí bakalářské práce byly možnosti nápravy dítěte s odkladem školní docházky a její následná realizace v praxi.

Bakalářská práce se zabývala teoreticky odkladem školní docházky, školní zralostí a připraveností, zápisem do 1. třídy, pedagogickou diagnostikou, individuálním vzděláváním a přípravnými třídami. V praktické části jsem se zaměřila na dva chlapce s odkladem školní docházky, na každého z jiných důvodů. Byl sepsán a následně i realizován plán pedagogické podpory. Zaměřila jsem se na kompetence, které by mělo mít dítě zvládnuté pro úspěšný vstup do základní školy. Kompetence vycházely z Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání. S přáním toho, aby zápis do 1. třídy proběhl úspěšně a nebyl pro dítě komplikovaný, jsem během celé realizace spolupracovala nejen s rodiči chlapců, ale i s budoucí učitelkou první třídy, se kterou se děti měly možnost seznámit, a tím by měla odeznít i případná bariéra vzniklá u zápisu. Naše mateřská škola se základní školou spolupracuje nepřetržitě v průběhu celého školního roku, organizujeme společné akce i vzájemné návštěvy dětí.

Je dokázáno, že podle výzkumů a literatury mají častější odklad školní docházky chlapci. I v případě mého výzkumu a jeho realizace se jednalo o dva chlapce. Za celou mojí krátkodobou praxi v učitelství v MŠ jsem se nesetkala s odkladem školní docházky u dívky a mě samotnou by zajímalo, jak by náprava probíhala.

Mateřská škola má spolu s rodiči v kompetenci výrazné zjednodušení situace při nástupu do první třídy. Rodiče kladou velkou důvěru v třídní učitelky svých dětí a o odkladu školní docházky se s nimi radí o tom, zda odklad zvolit či nikoli.

Zodpovědnost však zůstává na rodičích a ti musí učinit konečné rozhodnutí. Rodič si však nesmí myslet, že všechna příprava dítěte do školy je v kompetenci mateřské školy, protože mateřská škola je jen institucí, která doplňuje rodinnou výchovu. A náprava tudíž závisí především na rodině a přípravě v ní. A tak to zůstane.

6 CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ

Možnosti přípravy dítěte z MŠ na nástup do ZŠ s odkladem školní docházky.

Resumé:

Práce se zaměřuje na odklad školní docházky u dětí z mateřské školy a jejich možnosti nápravy pro úspěšný start ve škole. Zabývá se také oblastí školní zralosti, která je předpokladem pro následný odklad. V práci se zabývám dvěma chlapci, kteří dostali odklad školní docházky, realizuje se zde jejich příprava pomocí plánu pedagogické podpory, který pro ně byl vypracován. Vyhodnocení dětí s odkladem probíhá z hlediska časového rozsahu nápravy.

Summary:

The thesis aims at postponement of school attendance of the nursery school children and their possibilities of remedy for successful school start. It also deals with the area of school maturity, which is the prerequisite for subsequent postponement. The thesis deals with two boys, whose school attendance has been postponed. Their correction is implemented there with the help of pedagogical support plan that has been developed for them. The evaluation of children with postponement is realized in terms of the timing of remedy.

7 POUŽITÁ LITERATURA A INFORMAČNÍ ZDROJE:

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, Eva DANDOVÁ, Jana KRATOCHVÍLOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Zora SYSLOVÁ a Lenka ŠULOVÁ. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: Raabe, 2017. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-319-3.

OTEVŘELOVÁ, Hana. *Školní zralost a připravenost*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1092-4.

DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-373-5

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.[online]. Praha: MŠMT, 2017. 50 s. [cit. 2020-09-02]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/39793/>

KUTÁLKOVÁ, Dana. *Jak připravit dítě do 1. třídy*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4856-6.

JENČKOVÁ, Eva. *Prstohrátky nejen se zvířátky*. Hradec Králové: Tandem, 2016. Hudba v současné škole. ISBN 978-80-86901-35-0.

SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.

LAŽOVÁ, Ladislava. *Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0378-0.

TĚTHALOVÁ, Marie. Portfolio dítěte mapuje jeho postupný rozvoj. *Informatorium*. Časopis pro mateřské školy a školní družiny. Praha: Portál, s. r. o., 2015, 7, 12-14. ISSN 1210-7506

TĚTHALOVÁ, Marie. Přípravné třídy pomáhají dětem lépe se připravit na školu. *Informatorium*. Časopis pro mateřské školy a školní družiny. Praha: Portál, s. r. o., 2012, 5, 22-23. ISSN 1210-7506

Plán pedagogické podpory. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha, ©2011-2020 [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/plpp-digi>

Individuální vzdělávací plán. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha, ©2011-2020 [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/plpp-digi>

PÁVKOVÁ, Bohdana. *Logopedické pexeso a obrázkové čtení L-R-Ř*. 3. vydání. Ilustroval Jan DUCHOŇ. V Brně: Edika, 2019. Dětská naučná edice (Edika). ISBN 978-80-266-1365-7.

PÁVKOVÁ, Bohdana. *Logopedické pexeso a obrázkové čtení C-S-Z-Č-Š-Ž*. 3. vydání. Ilustroval Jan DUCHOŇ. V Brně: Edika, 2019. Dětská naučná edice (Edika). ISBN 978-80-266-1366-4.

HAVLÍČKOVÁ, Jana a Ilona EICHLEROVÁ. *Logopedické hádanky: veršované doplňovačky k procvičování výslovnosti*. Ilustroval Patricie KOUBSKÁ. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0715-3.

TUČKOVÁ, Jitka. *Řikanky pro upevnění hlásky l*. Ilustroval Patricie KOUBSKÁ. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0186-1

TUČKOVÁ, Jitka. *Řikanky pro upevnění hlásek c, s, z*. Ilustroval Patricie KOUBSKÁ. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0508-1.

TUČKOVÁ, Jitka. *Řikanky pro upevnění hlásek č, š, ž*. Ilustroval Patricie KOUBSKÁ. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0699-6.

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina. *Zrakové vnímání: optická diference I*. 3. vyd. Praha: DYS-centrum Praha, 2010. ISBN 978-80-904494-2-8.

PILAŘOVÁ, Marie. *Šimonovy pracovní listy*. Vydání druhé. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1084-9.

8 SEZNAM GRAFŮ A PŘÍLOH:

Graf č. 1 – Porovnání z hlediska schopností a dovedností v diagnostické tabulce PREDICT

Příloha č. 1 – test školní zralosti chlapec „A“ – překreslení obrazců

Příloha č. 2 – test školní zralosti chlapec „A“ – kresba postavy na papír A4

Příloha č. 3 – test školní zralosti chlapec „B“ – překreslení obrazců

Příloha č. 4 – test školní zralosti chlapec „B“ – kresba postavy na papír A4

Příloha č. 5 – grafomotorické cvičení - horní oblouk „Kapříci“

Příloha č. 6 – grafomotorické cvičení - vlnovka „Žížala“

Příloha č. 7 – grafomotorické cvičení - ovál „Balónek“

Příloha č. 8 – grafomotorické cvičení - spirály „Šnek“

Příloha č. 9 – grafomotorické cvičení - čára klikatá s hranami „Deštník“

Příloha č. 10 – grafomotorické cvičení - jednotážka „Mašinka“

Příloha č. 11 - hledání shodných obrazců v řadě podle vzoru

Příloha č. 12 - skládání stejného čtverečku s obrázky na stejný obrázek

Příloha č. 13 - označení jiného v řadě

Příloha č. 14 - hledání dvou shodných obrázků na ploše papíru

Příloha č. 15 - přeškrtnutí rámečku, kde není stejná dvojice

Příloha č. 16 – kresba postavy při vyhodnocení

Příloha č. 17 – pexeso hlásky CSZ - Logopedické pexeso a obrázkové čtení - B. Pávková

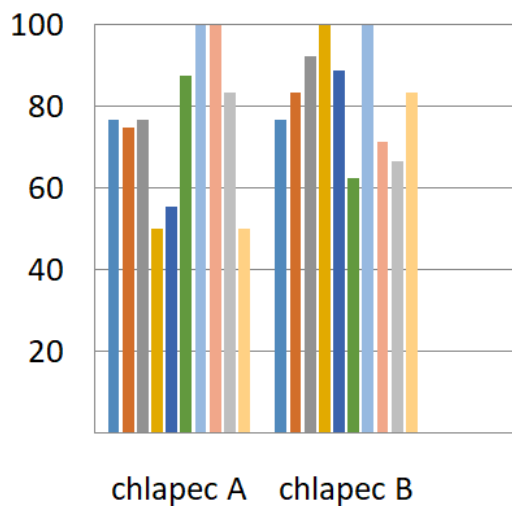
Příloha č. 18 - pexeso hláska L - Logopedické pexeso a obrázkové čtení - B. Pávková

Příloha č. 19 - logopedické hádanky od J. Havlíčkové a I. Eichlerové (str. 52-53,62-63)

Příloha č. 20 – obr. čtení hlásky L -Logopedické pexeso a obrázkové čtení od B. Pávkové

Příloha č. 21 – říkanky na hlásky Ž a L - Říkanky na upevnění hlásek od J. Tučkové

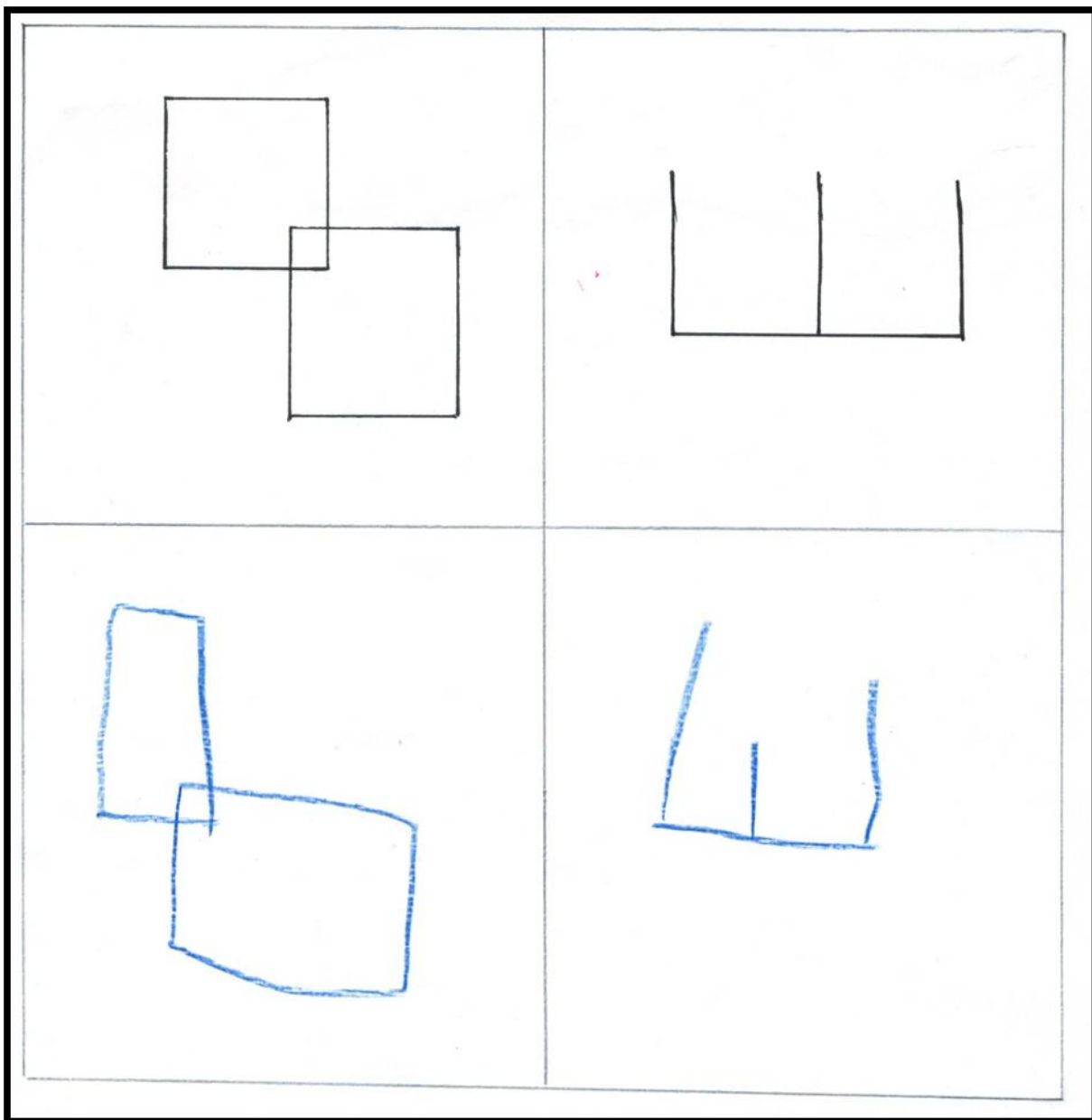
Graf č. 1 - Porovnání z hlediska schopností a dovedností v diagnostické tabulce PREDICT



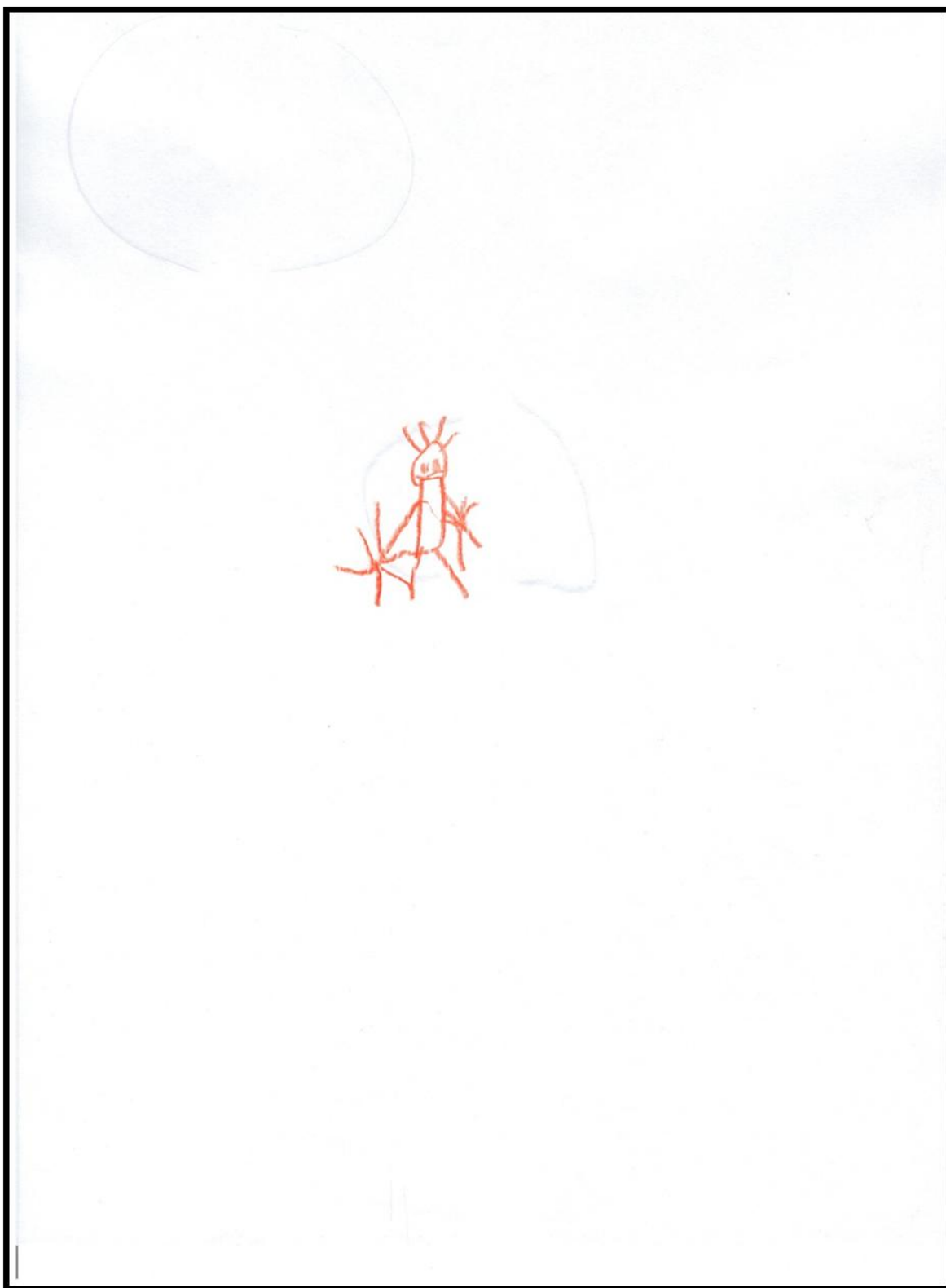
- 1. Rozvíjí předčtenářskou, předmatematickou a technickou gramotnost, má povědomí o cizích jazycích
- 2. Chová se zodpovědně ke zdraví svému i druhých, dbá o své tělo
- 3. Aktivně používá verbální i neverbální komunikaci k vyjádření svých myšlenek, k dorozumění se s druhými
- 4. Poznává sebe sama
- 5. Chová se ohleduplně, tolerantně a s respektem k druhým
- 6. Projevuje aktivní zájem o okolí a uvědomuje si, že je jeho součástí.
- 7. Umí se samostatně rozhodovat, za svá rozhodnutí zodpovídá
- 8. Aktivně a zodpovědně přistupuje k učení
- 9. Dodržuje pravidla soužití, chápe práva a povinnosti svoje i druhých
- 10. Navrhne různá řešení, zdůvodňuje je a přizpůsobuje se jim

Seznam příloh:

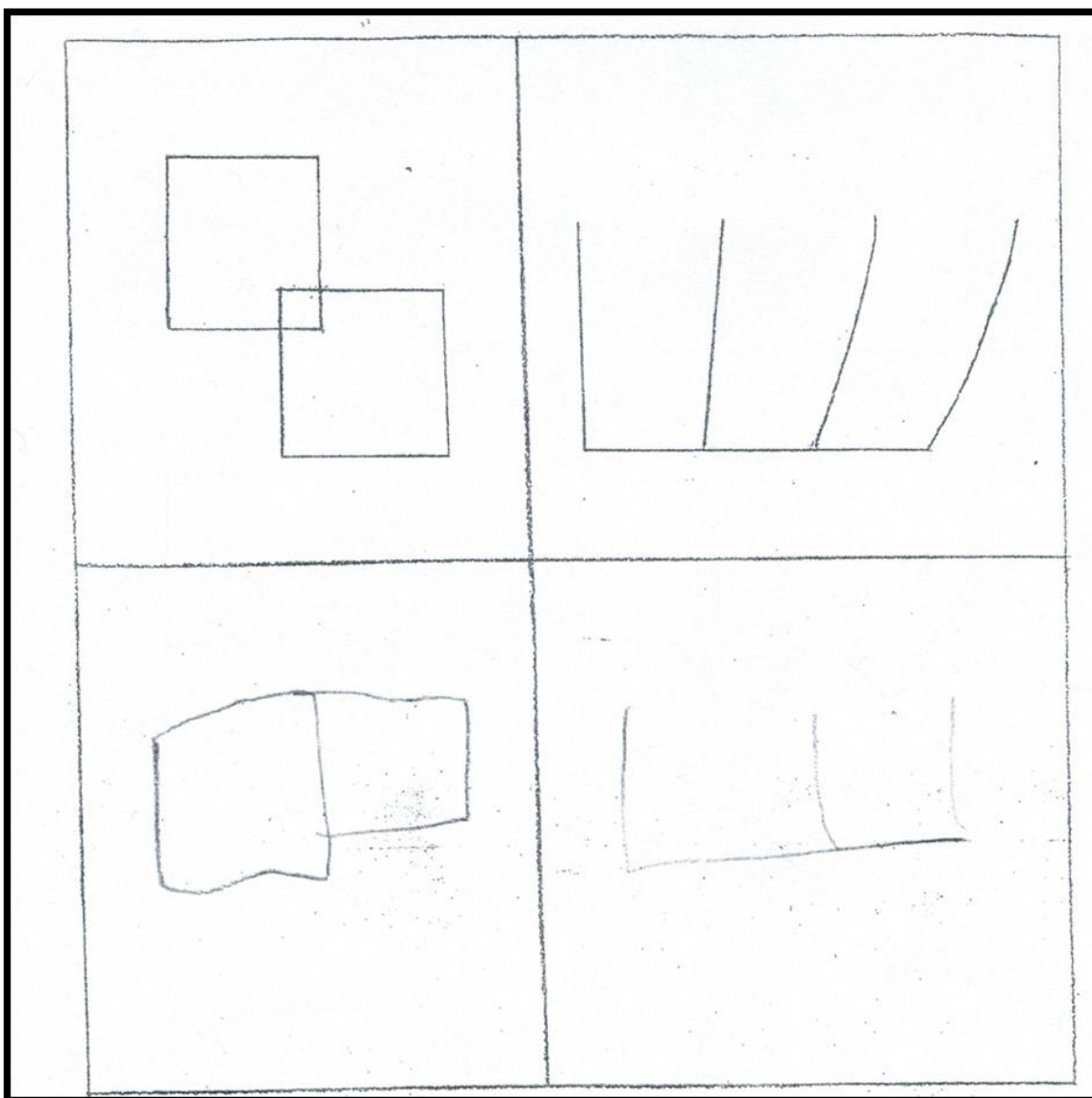
Příloha č. 1



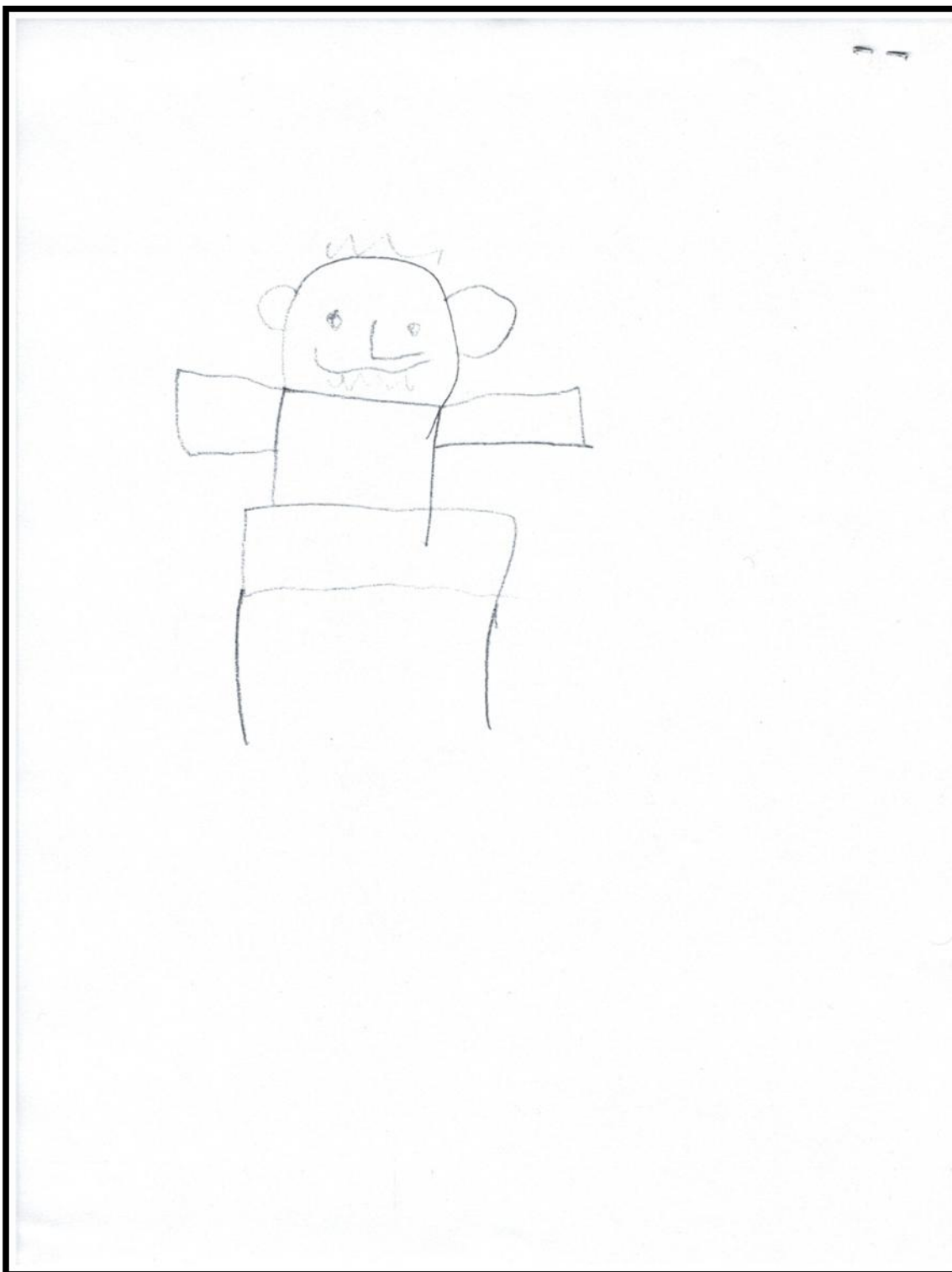
Příloha č. 2



Příloha č. 3

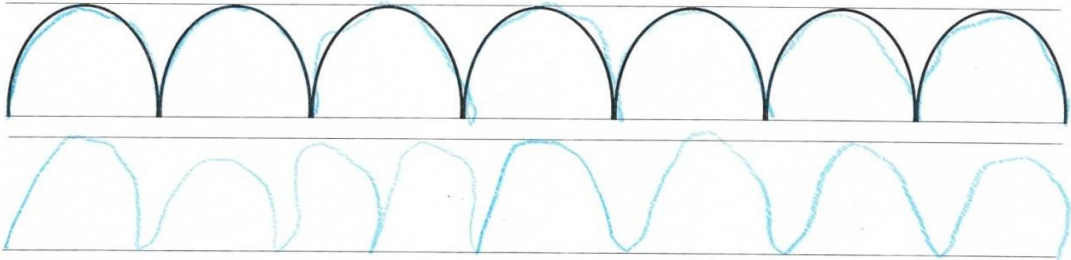
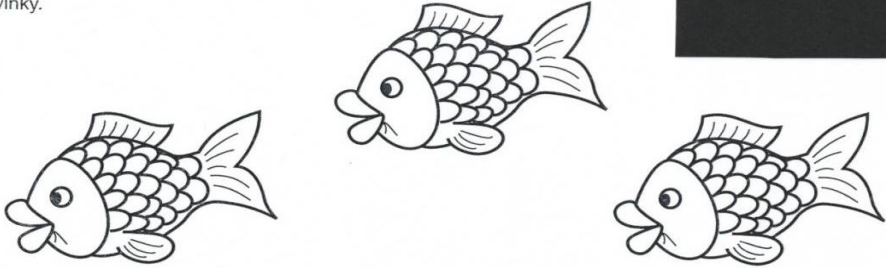


Příloha č. 4



Příloha č. 5

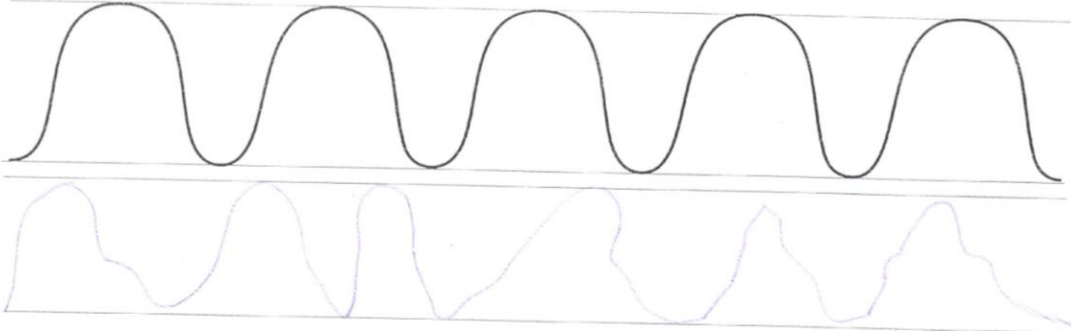
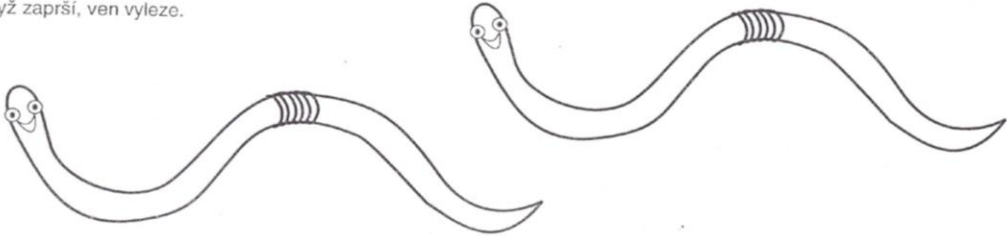
16. Kapříci
Šplouchy, šplouchy, žbluňky,
kapr víří vlnky.



This section contains a title '16. Kapříci' and a short poem. It features three cartoon fish swimming to the left. Below the fish are two rows of tracing practice for the letter 'v', which resembles a wavy line. The first row shows a solid black line, and the second row shows a dashed blue line for tracing.

Příloha č. 6


24. Žížalička
Žížalička v hlině leze,
když zaprší, ven vyleze.



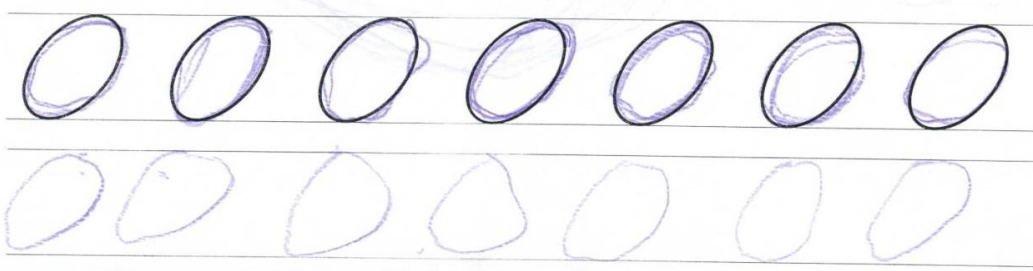
This section contains a title '24. Žížalička' and a short poem. It features two cartoon earthworms. Below the worms are two rows of tracing practice for the letter 'v', which resembles a wavy line. The first row shows a solid black line, and the second row shows a dashed blue line for tracing.

Příloha č. 7

4. Balónek
I když není žádný pták,
letí vzhůru do oblak.



The illustration shows a girl in a dress holding three balloons. To her left and right are two groups of two balloons each. The balloons are simple ovals with a small triangle at the bottom representing the string.



Below the illustration are two rows of tracing practice. The first row contains seven blue-outlined balloons. The second row contains seven light blue-outlined balloons for tracing.

Příloha č. 8

27. Deštník
Prší v lukách, prší v lese,
pod deštníkem schováme se.



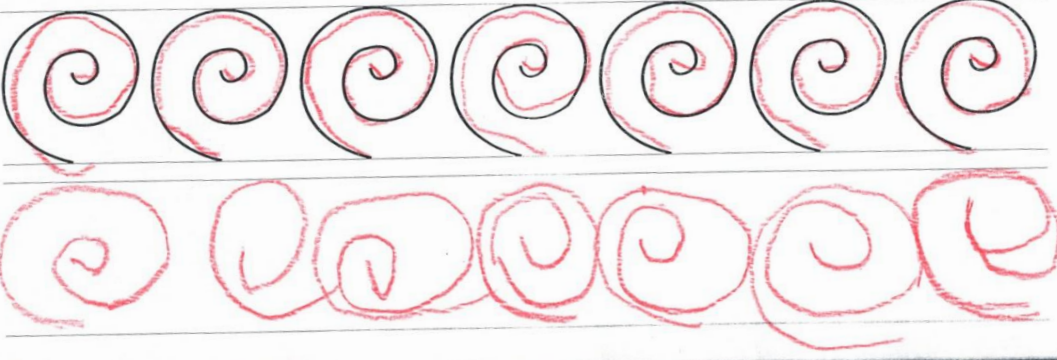
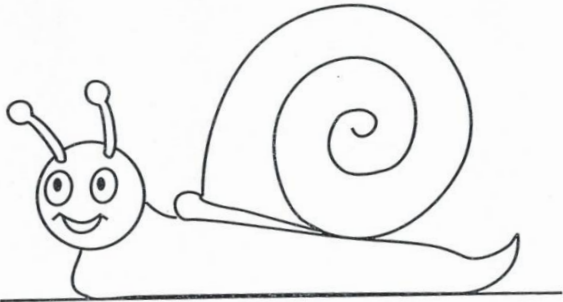
The illustration shows two simple line drawings of umbrellas with curved handles and scalloped edges.



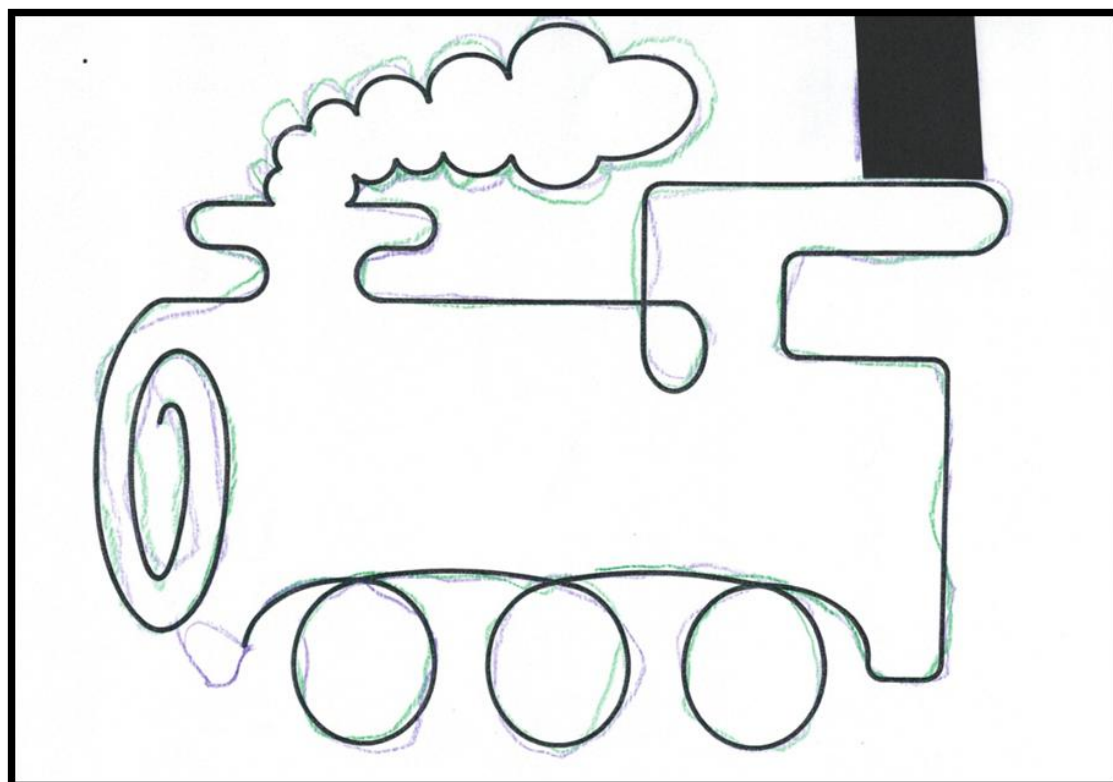
Below the illustration are two rows of tracing practice. The first row contains a series of sharp, dark blue zigzag lines. The second row contains a series of smoother, light blue zigzag lines for tracing.

Příloha č. 9

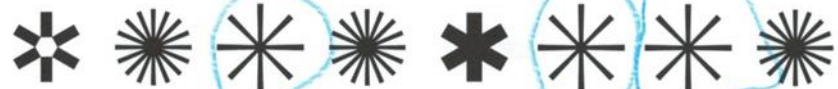
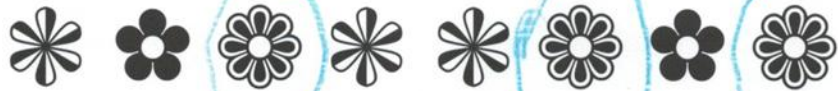
6. Šnek
Za sucha i rosy
dům na sobě nosí.

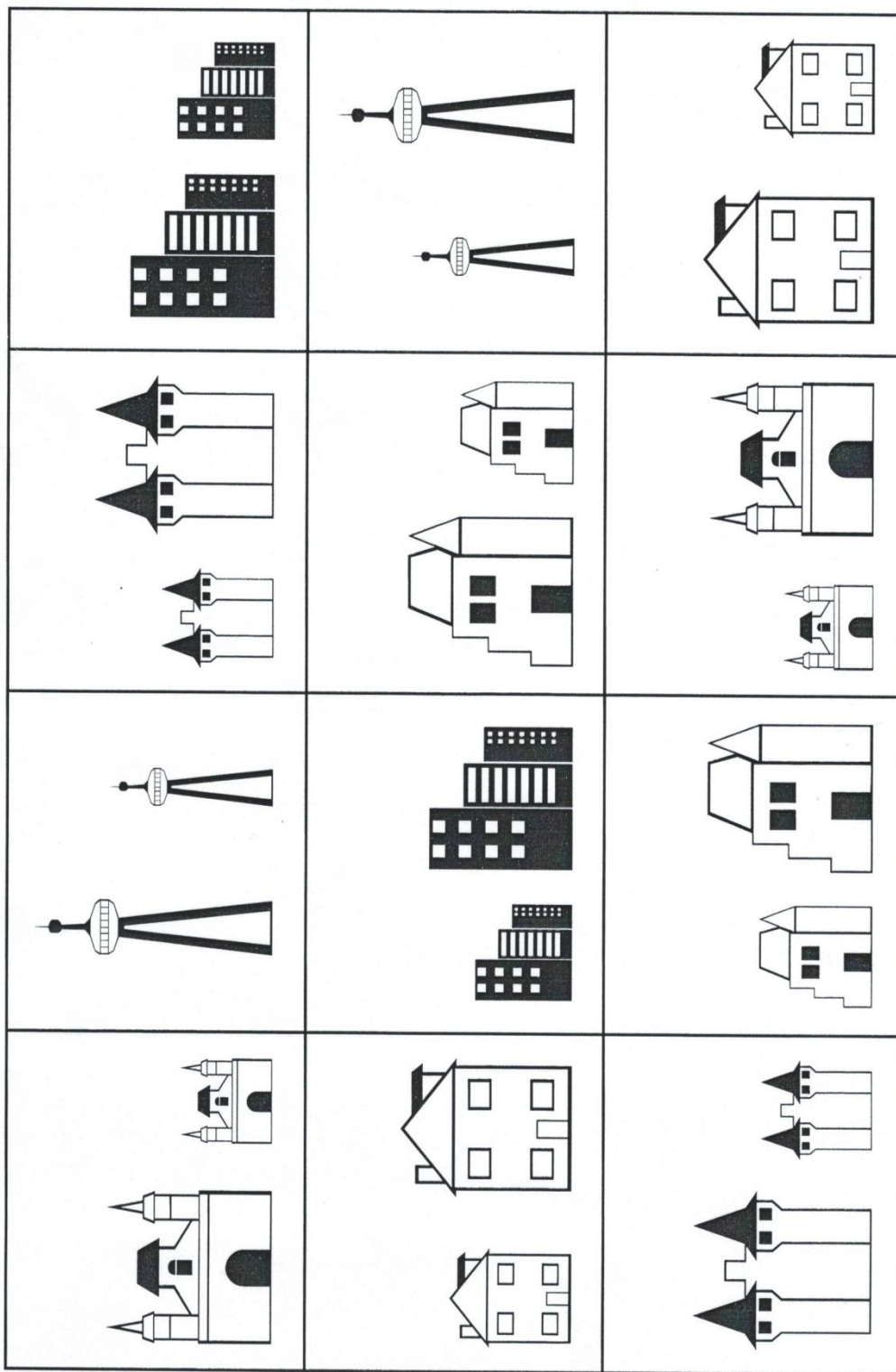


Příloha č. 10

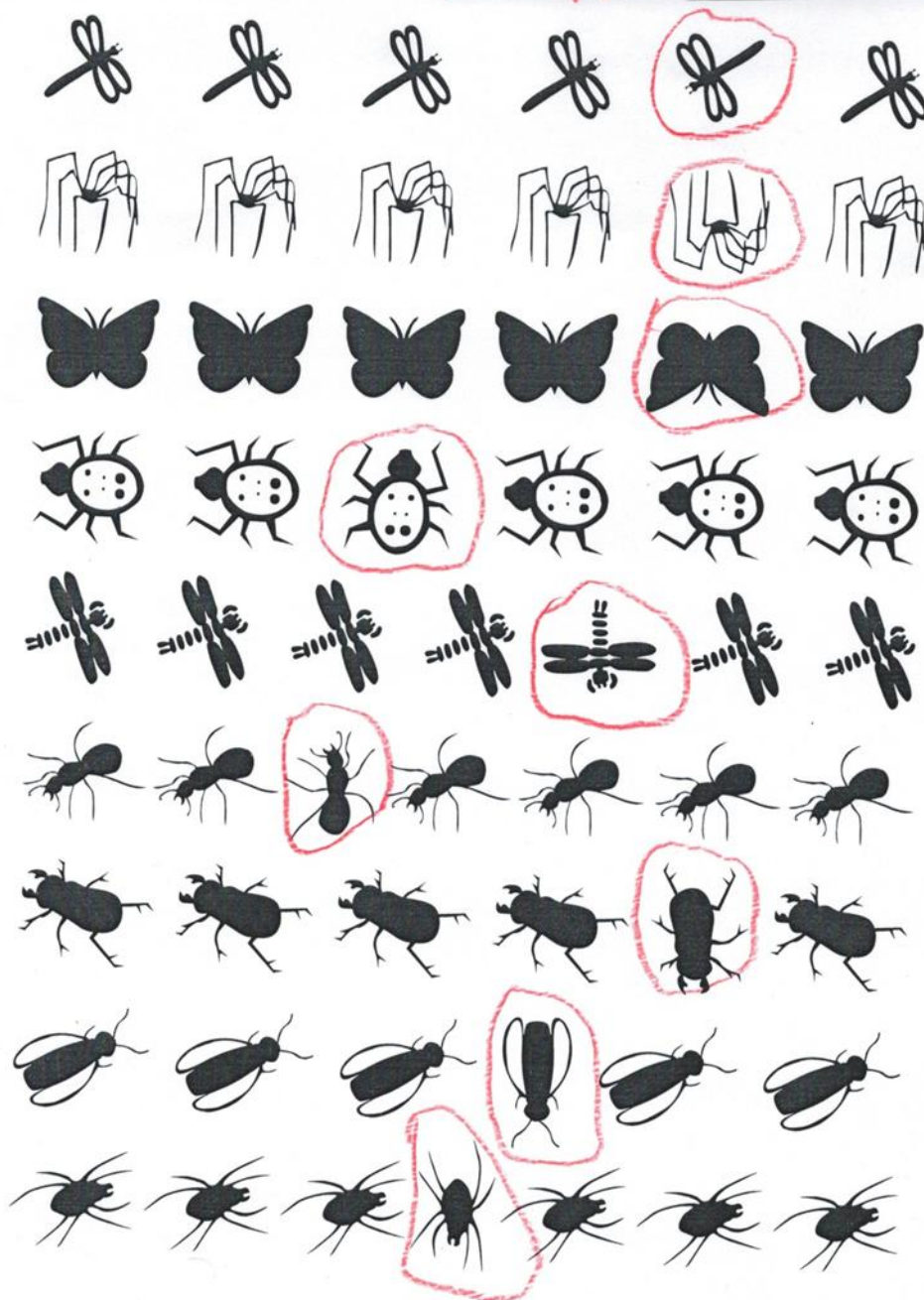


Najdi v řadě všechny obrázky, které jsou shodné jako vzor v rámečku.

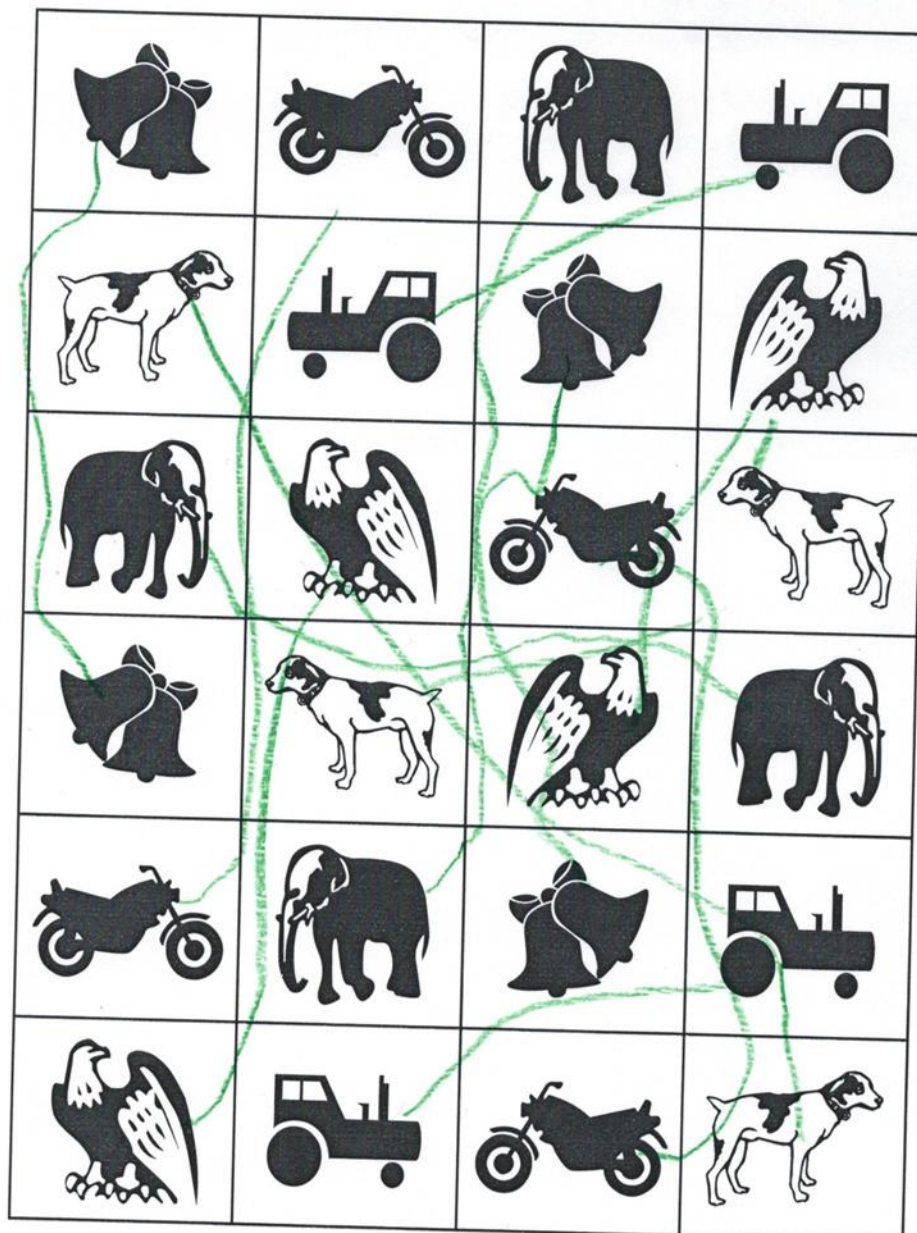




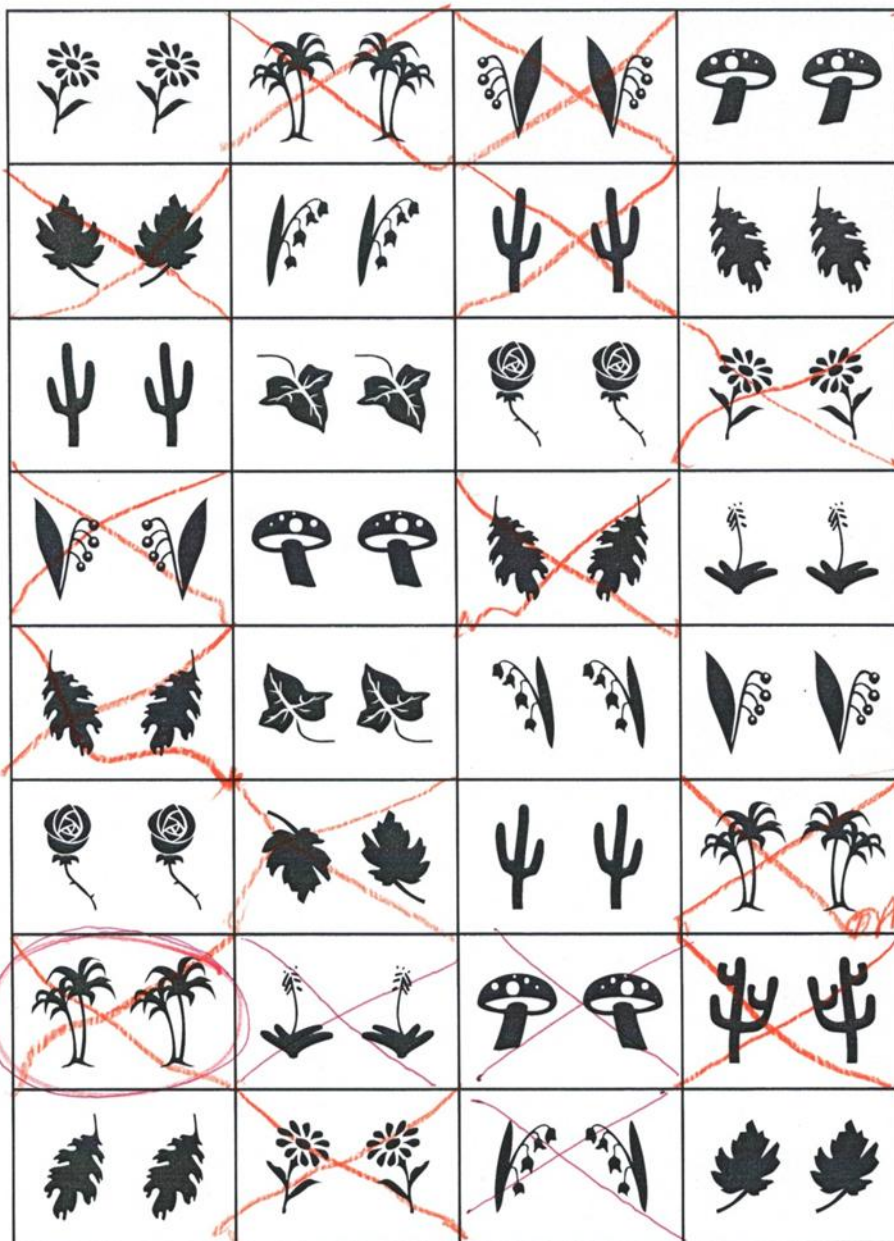
Označ v řadě jiný obrázek.



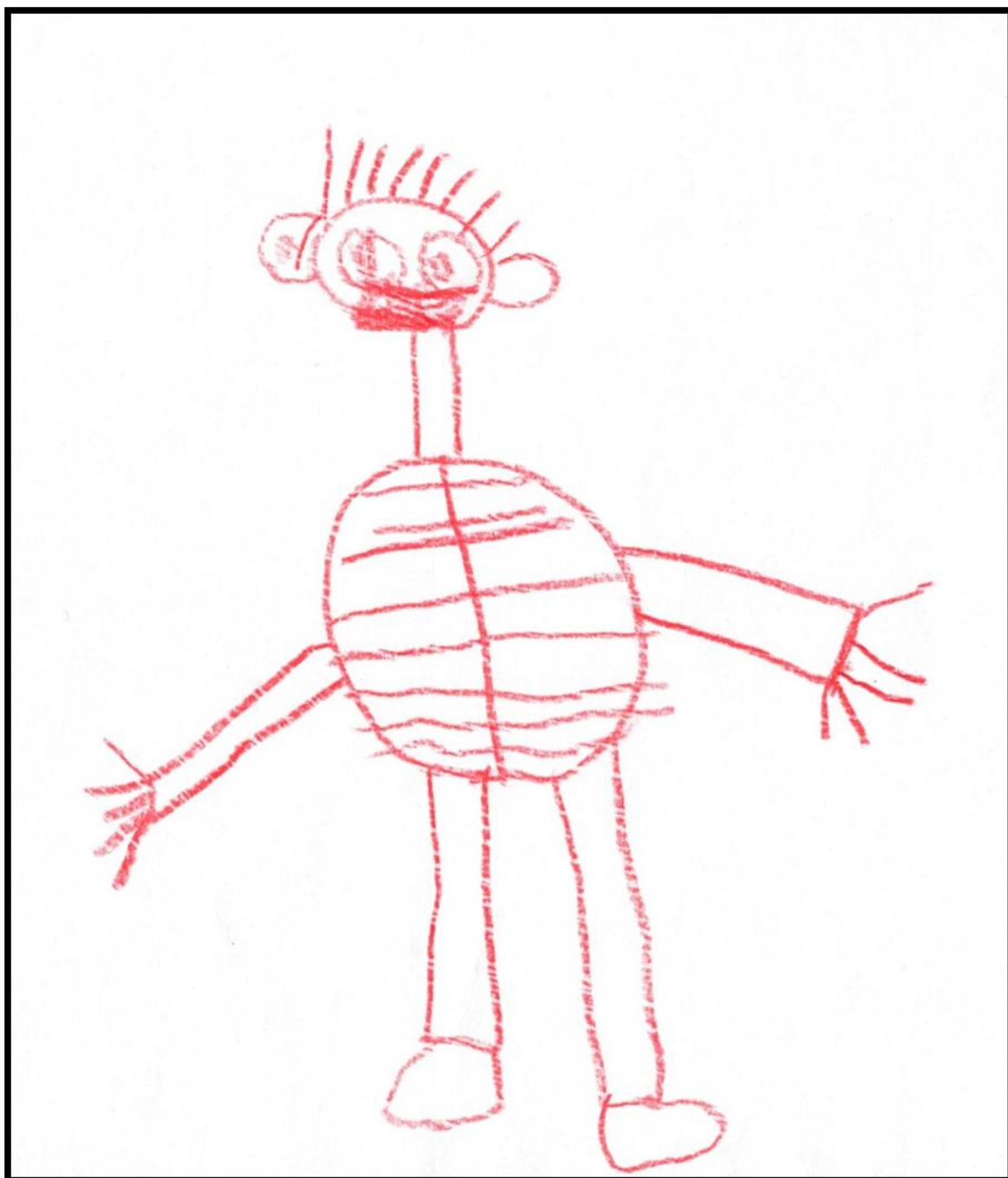
Vyhledej dva shodné obrázky a spoj je čarou (popř. označ stejnou barvou).



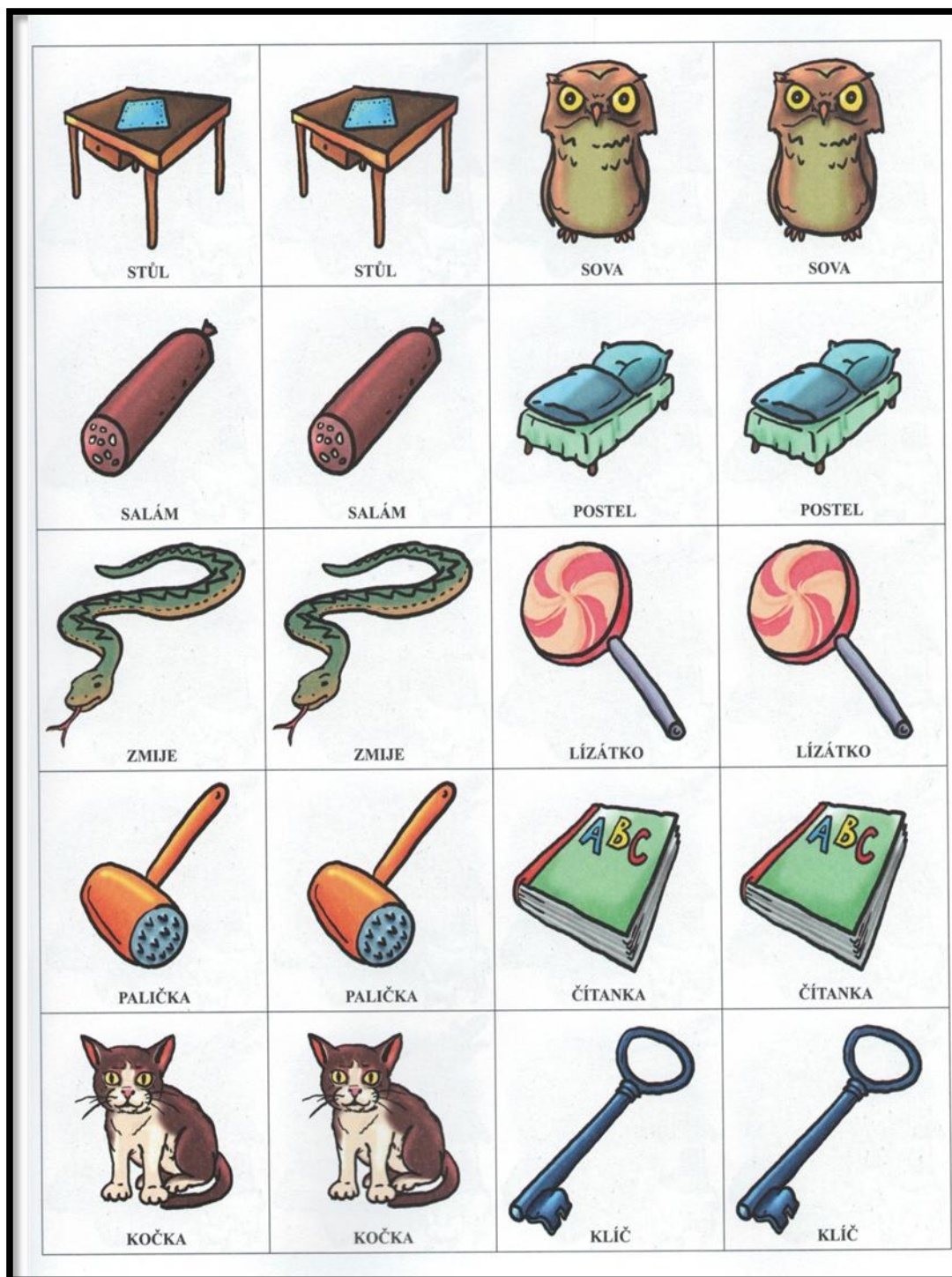
Přeškrtni všechny rámečky, kde není shodná dvojice obrázků.

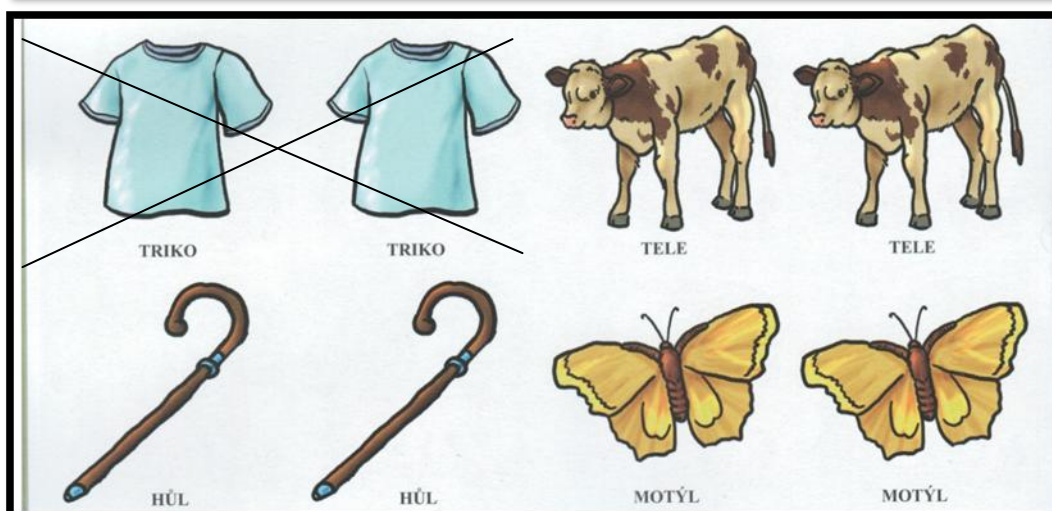
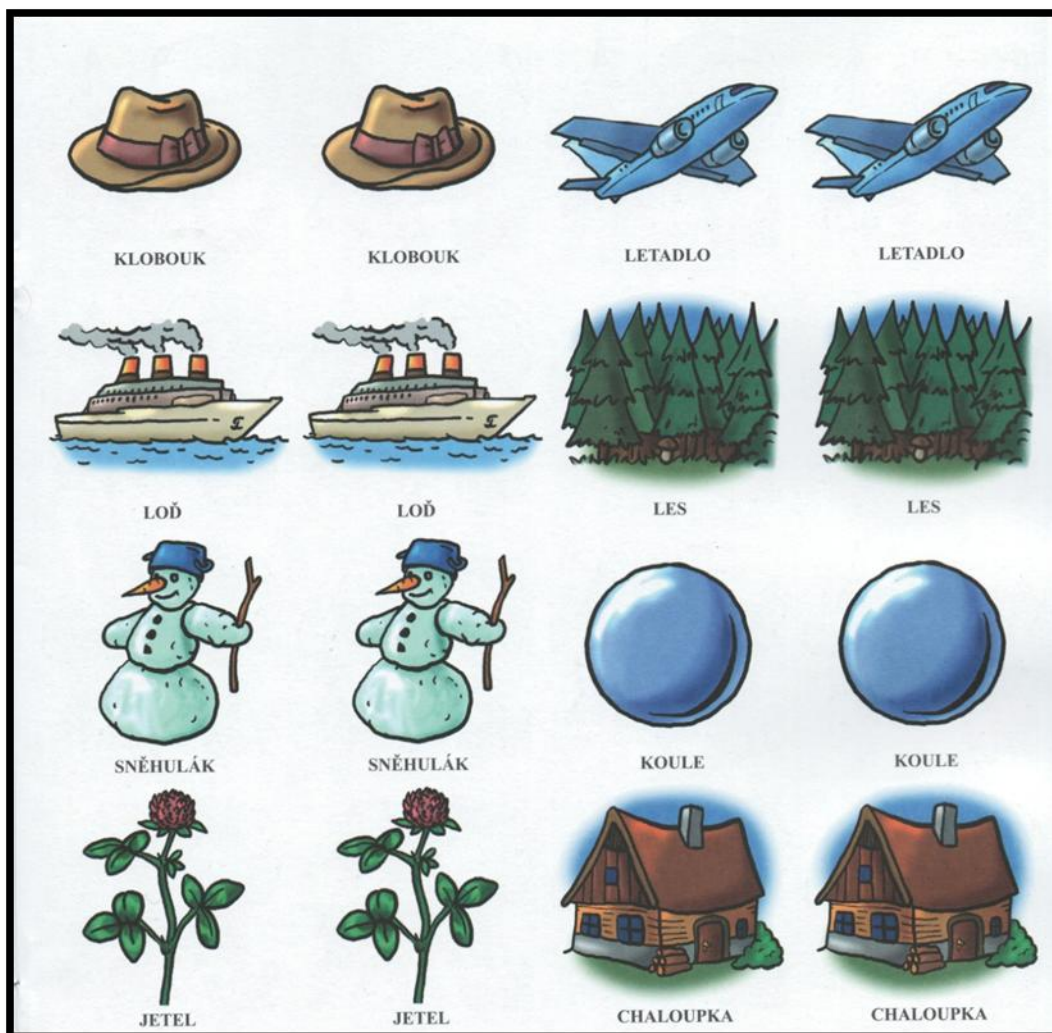


4 chyby



Příloha č. 17





Č Š Ž × CSZ

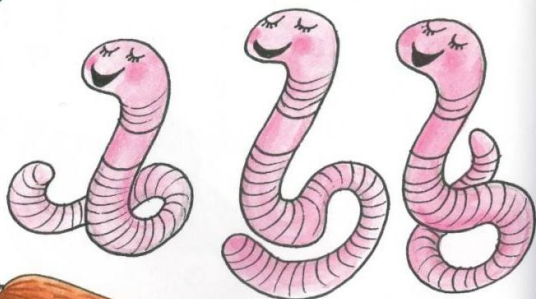
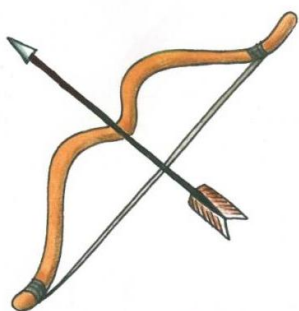
Posvačila Sofča s Kačkou
palačinku se

Zčistajasna u silnice
vykvetly dvě

Zavaž si tkaničku,
uzlík, pak

Ukážeme naši Lence,
jak cvičíme na

52



62



53

L ve všech pozicích

Alíkovi nalámu
malý kousek

Veselou písničku zpívaly
na louce u lesa

U tety Amálky
voněly



Šel okolo kluk,
měl veliký


63



120

L



 uteklo do polí.



V  uvidělo  .

 létal sem a tam,

 běhalo za  .


Uviděla to teta Apolena.

Vzala  a utíkala do  .


Nehonila  , ale honila  .

Tele nesmí jetel, mělo by z  bolení.


TELE




JETEL



MOTÝL



HŮL



1

